

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: **«ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ США»**

Виконав:

студентка 4 курсу, групи УОз-41
спеціальності «Міжнародні
економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародні
економічні відносини»
першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти

Коняшина Я.О.

Керівник:

к.геогр.н., доц. Ханова О.В.

Рецензент:

Харків – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна****Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»****Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики****Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)****Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»****Освітня програма – «Міжнародні економічні відносини»****ЗАТВЕРДЖУЮ****Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин
та логістики
Анна ЗАЙЦЕВА**

« ____ » _____ 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ****Коняшиній Ямуні Олексіївні**

1. Тема роботи

Особливості міграційної політики СШАкерівник роботи: к.геогр.н., доцент Ханова О.В.,затверджені наказом по університету від 05.02.2025 року №4001-5/3122. Строк подання студентом роботи 20.05.2025 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

систематизувати передумови формування та реалізації міграційної політики держав; визначити основні етапи розвитку міграційної політики в міжнародному вимірі; дослідити інституційні передумови та сучасні підходи до регулювання міграції в США; проаналізувати вплив імміграції на економіку та соціальну інтеграцію в США; оцінити взаємозв'язок міграційних процесів США з національною безпекою в умовах глобалізації..

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1.	Теоретичні засади формування міграційної політики в умовах глобалізації
2.	Особливості сучасної міграційної політики США

5. Дата видачі завдання 01.12.2024 р.

Студент

Ямуна КОНЯШИНА

Керівник роботи

Олена ХАНОВА

АНОТАЦІЯ

Коняшина Я. О. Особливості міграційної політики США : кваліфікаційна робота бакалавра [Рукопис]. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. 74 с.

Кваліфікаційна робота бакалавра присвячена дослідженню еволюції та сучасних особливостей міграційної політики Сполучених Штатів Америки в умовах глобалізації та зростаючих транснаціональних викликів. Розкрито інституційні, правові, економічні та безпекові аспекти державної політики США у сфері міжнародної міграції. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків; містить таблиці, рисунки, список використаних джерел зі 104 найменувань.

У першому розділі проаналізовано теоретичні основи формування міграційної політики, її етапи розвитку в міжнародному вимірі та моделі регулювання, прийняті у різних країнах.

У другому розділі висвітлено інституційні засади реалізації міграційної політики США, основні законодавчі акти, сучасні підходи до селективної імміграції, боротьби з нелегальною міграцією та регулювання трудових потоків.

Ключові слова: міграційна політика, імміграційне право, міграційні процеси, США, трудова міграція, безпека, селективна імміграція.

ANNOTATION

Koniashyna Yamuna. Specifics of U.S. Migration Policy: Bachelor's Qualification Thesis [Manuscript]. Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2025. 74 p.

The bachelor's qualification thesis is devoted to the study of the evolution and current features of the United States migration policy in the context of globalization and growing transnational challenges. The research reveals the institutional, legal, economic, and security aspects of U.S. state policy in the field of international migration. The thesis consists of an introduction, two chapters, conclusions; it includes tables, figures, and a list of 104 sources.

The first chapter analyzes the theoretical foundations of migration policy formation, its stages of development in the international context, and regulatory models adopted in various countries.

The second chapter highlights the institutional framework of U.S. migration policy implementation, key legislative acts, current approaches to selective immigration, combating illegal migration, and regulating labor flows.

Keywords: migration policy, immigration law, migration processes, United States, labor migration, security, selective immigration.

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Теоретичні засади формування міграційної політики в умовах глобалізації.....	8
1.1. Передумови формування та реалізації міграційної політики держав	8
1.2. Основні етапи розвитку міграційної політики в міжнародному вимірі	17
Висновки до першого розділу.....	24
Розділ 2. Особливості сучасної міграційної політики США	26
2.1. Інституційні передумови та сучасні підходи до регулювання міграції в США	26
2.2. Вплив імміграції на економіку та соціальну інтеграцію в США	36
2.3. Взаємозв'язок міграційних процесів США з національною безпекою в умовах глобалізації.....	46
Висновки до другого розділу	58
Висновки	62
Список використаних джерел.....	64

ВСТУП

Обґрунтованість актуальності обраної теми. Міграційна політика є важливою складовою глобального розвитку, адже міграційні потоки суттєво впливають на економіку, соціальну сферу та міжнародні відносини. США як найбільша країна-приймач мігрантів приймають близько 20% усіх міжнародних мігрантів, що підкреслює актуальність дослідження їхньої політики у цьому напрямі. Іммігранти забезпечують ключові галузі американської економіки, роблячи значний внесок у ВВП країни, але одночасно створюють виклики, такі як нелегальна міграція та інтеграція в суспільство.

Безпека є центральним аспектом міграційної політики США, особливо після подій 11 вересня 2001 року. Посилення контролю кордонів, депортаційні програми та міжнародні угоди стали основними інструментами боротьби з нелегальною міграцією та забезпечення безпеки. Водночас глобальні виклики, на кшталт кліматичних змін та економічної нерівності, посилюють міграційні потоки, що впливає на міжнародні економічні відносини США.

Дослідження особливостей міграційної політики США важливе для розуміння її впливу на економіку, безпеку та міжнародні процеси. Аналіз американського досвіду сприяє формуванню ефективних підходів у вирішенні глобальних міграційних викликів.

Ступінь вивчення проблеми. Проблематика міграційної політики активно досліджується у працях зарубіжних науковців, зокрема С. Кастельса (глобальні міграційні потоки), Д. Хаттона (міграційне право та політика США), Д. Массея (економічна детермінація міграції), А. Беттса (міграція та безпека).

В українському науковому дискурсі питання міжнародної міграції висвітлюються в роботах О. Малиновської (міграційна політика та безпека), С. Пирожкова (міграційна динаміка в Україні), І. Прибиткової (трудова міграція).

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей формування, розвитку та реалізації міграційної політики США. Відповідно до поставленої мети завданнями роботи є:

- систематизувати передумови формування та реалізації міграційної політики держав;
- визначити основні етапи розвитку міграційної політики в міжнародному вимірі;
- дослідити інституційні передумови та сучасні підходи до регулювання міграції в США;
- проаналізувати вплив імміграції на економіку та соціальну інтеграцію в США;
- оцінити взаємозв'язок міграційних процесів США з національною безпекою в умовах глобалізації.

Об'єктом дослідження є процес розвитку міграційної політики держав у системі міжнародних економічних відносин.

Предметом дослідження є система формування, реалізації та еволюції міграційної політики США в умовах глобалізації..

Методи дослідження: У роботі використано загальнонаукові методи, зокрема аналіз, синтез, узагальнення, індукцію та дедукцію — для теоретичного обґрунтування етапів розвитку міграційної політики та класифікації її моделей. Для обробки статистичних даних застосовано табличний і порівняльний методи аналізу, а також методи регресійного аналізу для визначення впливу імміграційних змінних на економічні показники США (рівень ВВП, безробіття, зайнятості тощо). Також використано елементи логічного моделювання, структурного аналізу, аналізу документів, законодавчих актів і офіційної статистики урядових інституцій США.

Основними джерелами емпіричної інформації виступають офіційні веб-портали таких інституцій, як U.S. Citizenship and Immigration Services, U.S. Department of Homeland Security, Migration Policy Institute, Pew Research Center, а також дані міжнародних організацій (UNHCR, IOM, OECD), статистичні бази (Statista, World Bank), аналітичні звіти, нормативно-правові документи.

Структура і обсяг. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків; містить 74 сторінки тексту, 8 рисунків, 18 таблиць. Список джерел містить 104 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.1. Передумови формування та реалізації міграційної політики держав

У сучасних умовах глобалізації міграційна політика держав набуває особливої ваги як інструмент стратегічного управління демографічними, економічними, соціальними та безпековими процесами.

Поняття «міграційна політика» не може розглядатися виключно в межах однієї галузі знань. Воно є комплексним за своєю природою і повинно вивчатися на перетині дисциплін. Такий міждисциплінарний підхід дозволяє оцінити як прямий, так і опосередкований вплив міграції на економічне зростання, соціальну стабільність, політичну консолідацію і глобальну конкурентоспроможність держав. Поняття «міграційна політика» є міждисциплінарним за своєю сутністю, оскільки охоплює елементи правознавства, соціології, демографії, економіки, міжнародних економічних відносин, політології, географії, міжнародних відносин та національної безпеки. Такий міжсекторальний характер зумовлює складність і багатогранність процесу її формування та реалізації, табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Міждисциплінарний підхід до аналізу поняття «міграційна політика»

Дисципліна / Підхід	Основний фокус	Ключові завдання міграційної політики
Правознавство	Регулювання правового статусу мігрантів, дотримання прав людини	Встановлення правових норм щодо в'їзду, перебування, притулку, натуралізації
Соціологія / Соціальна політика	Адаптація, соціальні гарантії, недопущення дискримінації	Забезпечення соціальної згуртованості, інтеграційні програми
Демографія	Управління чисельністю і віковою структурою населення	Поповнення трудових ресурсів, протидія старінню, збереження демографічного балансу

Економіка	Вплив на ринок праці, продуктивність, податкову базу, інноваційний розвиток	Залучення трудових і висококваліфікованих мігрантів, підтримка підприємництва
Міжнародні економічні відносини	Робоча сила, трансфери, глобальні ланцюги доданої вартості, інвестиції, мобільність фахівців	Економічна дипломатія, забезпечення технологічного лідерства, зменшення нерівності
Політологія	Політичні ризики, електоральна поведінка, громадянство	Регулювання виборчих прав, формування політики ідентичності
Географія / Міжнародні відносини	Міграційні потоки, транскордонне переміщення, глобальні міграційні тренди	Міждержавна співпраця, управління міграцією на регіональному рівні
Національна безпека / Стратегії безпеки	Тероризм, нелегальна міграція, контроль кордонів, кібер- та біобезпека	Превентивна політика, біометричний контроль, перевірка благонадійності, боротьба з контрабандою

Джерело: систематизовано автором за [1–7]

Розгорнутий аналіз поняття «міграційна політика» у контексті глобалізації дозволяє усвідомити його багатовекторність і міждисциплінарний характер, що робить цю категорію не лише політичним чи юридичним терміном, а й складним інструментом стратегічного управління суспільними трансформаціями.

Передусім, з правової точки зору, міграційна політика – це система норм і процедур, яка регулює в'їзд, перебування, переміщення, працевлаштування та натуралізацію мігрантів. Вона формує правове поле, в межах якого держава здійснює контроль за міграційними потоками, забезпечує дотримання прав і свобод людини, а також реагує на порушення міграційного режиму. Тут ключову роль відіграють імміграційні кодекси, візові режими, міжнародні договори про переміщення осіб, а також судова практика у сфері біженства та прав мігрантів.

З позиції соціології та соціальної політики, міграційна політика пов'язана із забезпеченням соціальної адаптації, інтеграції, попередженням дискримінації, формуванням міжкультурного діалогу та забезпеченням доступу іммігрантів до соціальних благ (освіта, охорона здоров'я, соціальне забезпечення). Соціальна компонента є критично важливою для збереження

соціальної згуртованості в мультикультурному середовищі, особливо в умовах зростаючої мобільності населення.

У демографічному вимірі міграційна політика виступає як інструмент регулювання чисельності та структури населення. Вона дозволяє реагувати на виклики старіння нації, дефіциту трудових ресурсів, регіонального дисбалансу та втрати населення внаслідок еміграції. У цьому контексті держава може використовувати селективну імміграцію, квотування, програми репатріації чи заохочення повернення діаспори.

Економічний аспект зосереджений на залученні трудових мігрантів, іноземних інвесторів, підприємців та фахівців із високим рівнем кваліфікації. Економічна ефективність міграційної політики оцінюється через внесок мігрантів у ВВП, продуктивність праці, наповнення пенсійних і соціальних фондів, інноваційний розвиток. Програми Н-1В, «talent visas» або податкові стимули для іноземних інвесторів – це частина економічно орієнтованої міграційної стратегії.

У контексті міжнародних економічних відносин міграційна політика набуває значення як інструмент глобального перерозподілу людського капіталу, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність націй, розвиток транснаціональних компаній, обсяг трансфертів, а також торговельні та інвестиційні потоки. Відкритість до імміграції фахівців у високотехнологічних секторах (наприклад, ІТ, біотехнології, інженерія) визначає здатність держави залучати іноземні інвестиції, формувати інноваційні кластери та інтегруватися у глобальні ланцюги доданої вартості.

Крім того, грошові перекази трудових мігрантів є важливим чинником фінансової стабільності країн походження, формуючи до 20–30% ВВП у деяких державах, що посилює їх економічну взаємозалежність з країнами призначення.

Також міжнародні угоди щодо мобільності робочої сили (наприклад, угоди в межах NAFTA/USMCA, договори ЄС з країнами Східного

партнерства) є формою економічної інтеграції, де міграційна політика виступає складовою економічної дипломатії.

Політична складова пов'язана з електоральною поведінкою мігрантів, впливом міграції на партійні програми, політичну поляризацію, безпекову риторику. Міграційна політика часто стає предметом політичних дебатів, уособлюючи ціннісний конфлікт між відкритістю та суверенітетом.

У географії та міжнародних відносинах міграційна політика розглядається у взаємозв'язку з транскордонною мобільністю, регіональною співпрацею, прикордонним управлінням та впливом глобальних процесів – таких як зміна клімату, війни, міжнародна нерівність. Співпраця з міжнародними організаціями (ІОМ, UNHCR, OECD), міждержавні угоди щодо реадмісії, квот та мобільності – все це формує геополітичну архітектуру міграційної політики.

З позиції безпеки, міграційна політика інтегрується в національні стратегії запобігання тероризму, боротьби з торгівлею людьми, нелегальною міграцією, транснаціональною злочинністю. Забезпечення безпеки прикордонних територій, контроль за каналами переміщення осіб, перевірка благонадійності мігрантів – це частина пріоритетів, які відображають взаємозв'язок між міграційною політикою та внутрішньою стабільністю.

Міграційна політика є багатовимірною системою, що охоплює низку дисциплін і стратегічних напрямів державної діяльності. Її ефективність залежить не лише від жорсткості чи ліберальності міграційного режиму, а й від здатності поєднувати правові, соціальні, економічні, геополітичні й безпекові підходи в єдину комплексну модель управління мобільністю населення. У цьому полягає її складність, гнучкість та стратегічна значущість для сучасної держави.

У зв'язку з багатовекторністю сучасних міграційних викликів, особливо в умовах глобалізації, зростає потреба у комплексному, міждисциплінарному підході до розробки та реалізації міграційної політики. Це вимагає врахування не лише демографічних чи безпекових аспектів, а й економічних, соціальних,

освітніх, правових і міжнародних чинників. Відповідно, у світовій практиці набули поширення інтегровані підходи до управління міграційними процесами, які відображаються в багатьох міжнародних угодах, програмах та ініціативах. Таблиця 1.2 систематизує приклади таких міждисциплінарних інструментів, що демонструють взаємозв'язок міграційної політики з економікою, безпекою, правом, соціальною інтеграцією та міжнародними економічними відносинами.

Таблиця 1.2

Приклади міжнародних угод і програм, що демонструють
міждисциплінарний підхід до міграційної політики

Назва / Ініціатива	Сфера дії	Міждисциплінарна суть
Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM) (ООН, 2018)	Глобальний рівень, ООН	Угода включає принципи прав людини, суверенітету, інклюзивності, безпеки, демографічної рівноваги, сталого розвитку й міжнародної співпраці. Це зразок політики, яка інтегрує економіку, безпеку та соціум.
Програма "Blue Card" ЄС	Європейський Союз	Орієнтована на залучення висококваліфікованих мігрантів. Поєднує економічні інтереси (STEM-сектори), правові аспекти (спрощена легалізація) та питання інтеграції (освіта, родинна мобільність).
NAFTA / USMCA – Мобільність трудових ресурсів	США – Канада – Мексика	Передбачає спрощений доступ до працевлаштування в межах партнерства. Включає питання трудового права, взаємного визнання кваліфікацій, економічної інтеграції та соціальних гарантій.
Програма STEM OPT Extension (США)	США	Інструмент залучення іноземних фахівців у стратегічні сектори. Включає візову, освітню, економічну й безпекову політику водночас.
Система EURES (EU Employment Services)	ЄС	Платформа, що забезпечує трудову мобільність у ЄС. Об'єднує правові механізми (визнання дипломів), соціальну підтримку (адаптація), безпеку (контроль міграції) та економіку (працевлаштування в дефіцитних галузях).
SEVIS (Student and Exchange Visitor Information System)	США	Приклад контролю освітньої міграції з елементами безпеки. Забезпечує академічну мобільність, верифікацію осіб, запобігання шахрайству, аналітику для політики.
Цільова програма трудової міграції ІОМ / МОМ	Глобальний рівень	Містить компоненти правового захисту, боротьби з торгівлею людьми, інтеграції в ринок праці та підтримки розвитку країн походження через трансферти та розвиток малого бізнесу.

Джерело: систематизовано автором за [1–7]

Проаналізовані приклади свідчать про трансформацію міграційної політики з інструменту демографічного регулювання у стратегічний елемент державної політики, що охоплює п'ять ключових вимірів: економіку, безпеку, соціум, право та міжнародну співпрацю. Така політика не лише відповідає на внутрішні потреби держав (дефіцит кадрів, демографічне старіння, збереження інноваційного потенціалу), але й формує зовнішній вектор міжнародних економічних відносин через мобільність людського капіталу.

Особливу увагу заслуговують програми, що поєднують освітній та безпековий компоненти, як-от SEVIS у США або EURES у ЄС, які дають змогу інтегрувати освітню міграцію в контрольовану модель з чіткими правовими рамками. Угода GCM, у свою чергу, виступає зразком глобального консенсусу щодо управління міграцією з урахуванням прав людини, соціальної справедливості та економічної збалансованості.

Суттєвим є і економічний аспект таких програм, що виявляється у стимулюванні висококваліфікованої міграції, створенні умов для легального працевлаштування, запобіганні витоку мізків з країн походження та забезпеченні мультиплікативного ефекту в економіці країн-приймачів.

Міждисциплінарний підхід не лише розширює горизонти ефективності міграційної політики, а й сприяє формуванню глобально узгоджених принципів управління міграційними потоками, які відповідають завданням сталого розвитку, міжнародної безпеки та конкурентоспроможності держав у XXI столітті.

Міграційна політика у широкому розумінні – це система заходів, спрямованих на регулювання міграційних потоків, інтеграцію іммігрантів, захист прав людини, забезпечення безпеки та підтримку національного інтересу. У вузькому розумінні – це сукупність норм, рішень і дій урядових інституцій, що визначають правовий статус мігрантів, умови їх в'їзду, перебування та натуралізації. Вона також передбачає співпрацю з іншими державами, міжнародними організаціями (такими як IOM, UNHCR, OECD) та громадянським суспільством, табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Порівняльна характеристика міграційної політики у широкому та вузькому розумінні

Критерій	Широке розуміння міграційної політики	Вузьке розуміння міграційної політики
Загальна суть	Комплекс стратегічних заходів з управління міграцією як багатофакторним явищем	Правова та адміністративна система регулювання в'їзду, перебування та натуралізації
Мета	Забезпечення балансу між економічною доцільністю, безпекою та правами людини	Встановлення правил і процедур для управління статусом мігрантів
Основні функції	<ul style="list-style-type: none"> – Регулювання міграційних потоків – Інтеграція іммігрантів – Захист прав людини – Підтримка національної безпеки 	<ul style="list-style-type: none"> – Визначення правового статусу мігрантів – Оформлення віз, дозволів на проживання, громадянства
Інституційна складова	Участь широкого кола державних і недержавних структур: уряди, НДО, міжнародні організації, бізнес	Імміграційні служби, прикордонний контроль, консульства, судові та правоохоронні органи
Міжнародна взаємодія	Співпраця з ІОМ, UNHCR, OECD, ООН, ВООЗ та іншими структурами	Укладання двосторонніх та багатосторонніх угод, обмін даними, визнання віз і статусів
Соціальний вимір	Адаптація, мовна інтеграція, протидія дискримінації, доступ до освіти та охорони здоров'я	Нормативне забезпечення соціального захисту лише на рівні базових прав
Цільова аудиторія	Вся структура суспільства (держава, мігранти, приймаюче населення)	Індивідуальні мігранти та імміграційні справи
Характер підходу	Гуманітарно-безпековий, інтегрований, міждисциплінарний	Адміністративно-юридичний

Джерело: систематизовано автором за [1–7]

Оцінка змісту табл. 1.3 дозволяє зробити низку висновків щодо сутнісних особливостей міграційної політики в її широкому та вузькому розумінні.

1. По-перше, міграційна політика у широкому сенсі є багатовимірним і міждисциплінарним явищем, що інтегрує елементи безпеки, економіки, соціальної політики, права людини, освіти, охорони здоров'я та міжнародного співробітництва. Такий підхід дає змогу охопити весь спектр викликів і можливостей, пов'язаних із сучасними міграційними процесами. Міграція розглядається як структурна складова демографічної динаміки та розвитку людського капіталу. Відповідно, основними функціями стають не лише

контроль і регулювання, але й інтеграція, адаптація, протидія дискримінації, формування позитивного соціального середовища для прийняття іммігрантів.

2. По-друге, вузьке розуміння міграційної політики фокусується на правовому та адміністративному аспектах. Йдеться передусім про інструментарій регулювання потоків через визначення правового статусу, процедур в'їзду, перебування, натуралізації, видачі дозволів і моніторингу законності перебування. У цьому сенсі провідну роль відіграють державні інституції – міграційні служби, правоохоронні органи, консульства та прикордонні структури. Такий підхід є критично важливим для підтримання правопорядку, забезпечення безпеки, недопущення нелегальної міграції та зловживань системою притулку.

3. По-третє, важливо відзначити, що обидва підходи не є взаємовиключними, а взаємодоповнюючими. Ефективна міграційна політика можлива лише за умови поєднання стратегічного бачення з чітко визначеними правовими механізмами реалізації. Успішні приклади держав, що ефективно інтегрують іммігрантів (як-от Канада, Швеція, Німеччина), засвідчують необхідність поєднання гуманітарного, соціального та безпекового компонентів в одному політичному цілому.

Загалом, аналіз структури міграційної політики у широкому та вузькому розумінні свідчить про складність і комплексність цієї сфери, що вимагає скоординованих зусиль урядових, міжнародних та громадських акторів. У глобалізаційному середовищі гнучка та багатоаспектна міграційна політика стає ключовою умовою для забезпечення не лише економічного зростання, а й соціальної стабільності та національної безпеки.

Міграційна політика держав формується на основі комплексу взаємопов'язаних чинників, які відображають як внутрішні потреби суспільства, так і виклики глобального середовища. Ці передумови мають міждисциплінарний характер і охоплюють демографічні, економічні, соціальні, політичні, правові та безпекові аспекти. Їхнє системне врахування є критично важливим для розробки ефективної та збалансованої міграційної

політики, що відповідає завданням сталого розвитку, забезпечення національної безпеки та підтримки соціальної інтеграції. Формування міграційної політики базується на низці передумов, табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Основні передумови формування міграційної політики

Група чинників	Зміст
Демографічні	Старіння населення, депопуляція, зростання народжуваності, міграційне заміщення
Економічні	Попит на робочу силу, потреба в висококваліфікованих кадрах, технологічний розвиток, інвестиційна привабливість
Соціальні	Інтеграційна спроможність суспільства, культурне розмаїття, толерантність, соціальна інфраструктура
Політичні	Внутрішня політична стабільність, політична воля, ідеологічні пріоритети, міжнародний імідж країни
Правові	Міжнародні угоди (наприклад, Женевська конвенція, Глобальний договір про міграцію), національне імміграційне законодавство
Безпекові	Протидія транскордонній злочинності, боротьба з торгівлею людьми, запобігання терористичним загрозам

Джерело: систематизовано автором за [1–7]

Узагальнення основних передумов формування міграційної політики дає змогу системно осмислити її складну та багатовекторну природу. Як показано в табл. 1.4, політика у сфері міграції є реакцією держави на динамічну зміну демографічних структур, економічних потреб, соціальних очікувань і глобальних безпекових викликів. В умовах старіння населення та дефіциту трудових ресурсів економічні передумови – зокрема попит на мобільну та кваліфіковану робочу силу – часто стають визначальними.

Соціальні та культурні фактори, навпаки, задають межі адаптаційного потенціалу держави та суспільства, впливаючи на інтеграційні механізми та рівень громадського сприйняття мігрантів. Політична воля, ідеологічний наратив та міжнародна репутація країни визначають ступінь відкритості або ж рестриктивності імміграційної стратегії.

Правовий фундамент, побудований як на національних нормах, так і на міжнародних зобов'язаннях, забезпечує нормативну визначеність міграційної політики, тоді як безпекові передумови підкреслюють її стратегічний вимір у

контексті протидії нелегальній міграції, тероризму та транснаціональній злочинності.

Ефективне формування міграційної політики можливе лише за умови міждисциплінарного підходу, що враховує сукупність взаємопов'язаних чинників – від економічної до гуманітарної безпеки. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли внутрішні процеси дедалі більше залежать від зовнішніх викликів та міжнародної мобільності населення.

Особливої актуальності набуває концепція «гуманної безпеки» (human security), яка поєднує класичні аспекти національного суверенітету з потребами особи – у захисті, добробуті та гідному житті. Таким чином, сучасна міграційна політика повинна забезпечувати баланс між суверенними інтересами держави та правами людини, між економічною доцільністю та гуманітарними зобов'язаннями.

У свою чергу, реалізація міграційної політики вимагає комплексної інституційної архітектури, включаючи імміграційні служби, органи прикордонного контролю, соціальні установи, агентства зайнятості та освітні структури. Надзвичайно важливою є міжвідомча координація, зокрема в умовах глобальної мобільності, транснаціональних викликів та регіональних конфліктів [1–7].

Отже, міграційна політика є не лише адміністративним інструментом, а ключовим компонентом державного стратегічного управління у XXI столітті. Її ефективність визначає здатність держави адаптуватися до змін міжнародного середовища, забезпечити соціальну стабільність та економічну конкурентоспроможність.

1.2. Основні етапи розвитку міграційної політики в міжнародному вимірі

Передумови становлення міграційної політики є відображенням еволюції державного управління, соціально-економічного розвитку, міжнародних

відносин і глобальних трансформацій. Протягом століть міграційні потоки змінювалися під впливом війн, колонізації, індустріалізації, демографічних вибухів, економічної нерівності та кліматичних змін. Однак лише у новітній історії уряди різних країн почали системно формувати міграційні стратегії, поєднуючи адміністративне регулювання з правовими, економічними та гуманітарними підходами. Аналіз основних етапів розвитку міграційної політики дозволяє глибше зрозуміти, як зміни світового порядку впливали на форми, інструменти та пріоритети держав у сфері управління міжнародною мобільністю населення, табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Основні етапи розвитку міграційної політики в міжнародному вимірі

№	Етап	Хронологічні межі	Основні характеристики	Ключові події / особливості
1	Донаціональний	До XIX ст.	Міграція як спонтанне явище, відсутність централізованого контролю	Колоніальна експансія, релігійна міграція, рабство
2	Індустріальний	XIX – поч. XX ст.	Зростання трудової міграції, формування паспортного режиму	Масова еміграція до США, Канади; еміграційна політика Європи
3	Міжвоєнний та повоєнний	1918–1950 рр.	Регулювання міграції через візові режими; поява перших міжнародних договорів	Утворення Ліги Націй; Женевська конвенція; міграція через війни
4	Холодна війна і деколонізація	1950–1990 рр.	Масова трудова міграція, регіональні домовленості, поява статусу біженця	Конвенція ООН про статус біженців (1951); програми Gastarbeiter
5	Глобалізація	1990–2010 рр.	Систематизація політик, зростання нелегальної міграції, безпекові стратегії	Розширення ЄС, FRONTEX, вплив 9/11 на політику США та Європи
6	Сучасний етап	2010 – дотепер	Гуманітарні кризи, цифровізація управління, міждисциплінарні підходи	GCM (2018), криза у Сирії, Афганістані, Венесуелі, війна в Україні

Джерело: систематизовано автором за [8–20]

1. Донаціональний етап (до XIX століття). У цей період міграційні процеси не регулювались централізованою державною політикою і були здебільшого спонтанними. Переміщення населення зумовлювалося релігійними переслідуваннями, епідеміями, воєнними конфліктами, колонізаційними кампаніями та рабовласництвом. Імперії (Римська, Османська, Британська тощо) здійснювали переміщення підкорених народів у межах власних територій без розробки формалізованих нормативних документів. Типовими прикладами є трансатлантична работоргівля, переселення селян до Сибіру в російській імперії або релігійна міграція пуритан до Північної Америки. Міграція виступала не як соціально-економічна політика, а як елемент геополітики, завойовницьких стратегій або насильницької мобілізації [8–20].

2. Індустріальний етап (XIX – початок XX ст.). Індустріалізація, урбанізація та технологічні зрушення спричинили небувале зростання міжнародної трудової міграції. Європейські держави переживали демографічні вибухи, що, в умовах обмеженого внутрішнього ринку праці, стимулювало масову еміграцію, зокрема до США, Канади, Аргентини та Австралії. Водночас приймаючі країни почали поступово формувати правові обмеження – запроваджувались паспортні та візові режими, система реєстрації мігрантів, квоти. Наприклад, Закон про обмеження імміграції в Австралії (White Australia Policy) та Китайський акт про виключення (1882 р.) у США закладали расову та національну селективність. Цей етап став початком інституціалізації міграційної політики як окремого напрямку державного управління [8–20].

3. Міжвоєнний та повоєнний етап (1918–1950 рр.) Після Першої світової війни та розпаду імперій виникла необхідність у міжнародному регулюванні статусу переміщених осіб. У цей період вперше з'явилися міждержавні договори, спрямовані на захист біженців. У 1921 р. була створена Верховна комісія у справах біженців під егідою Ліги Націй, а в 1938 р. – Міжнародний комітет у справах біженців. Після Другої світової війни масштаби переміщень

сягнули десятків мільйонів осіб. У відповідь було започатковано правову базу для міжнародного захисту біженців, зокрема підписано Женевську конвенцію 1951 р. Уряди все більше визнавали необхідність створення системи контролю та гуманітарного реагування, закладаючи основи сучасної міграційної політики [8–20].

4. Етап Холодної війни та деколонізації (1950–1990 рр.). Цей період позначився активним переміщенням населення між країнами, зумовленим політичним переслідуванням, деколонізаційними процесами та економічною нерівністю. Країни Західної Європи, зокрема ФРН, Франція, Велика Британія, запровадили політику залучення тимчасових трудових мігрантів – так звану систему *Gastarbeiter*, яка передбачала обмежену в часі імміграцію працівників з Туреччини, Північної Африки та Південної Європи. Водночас імміграційні закони набували рис закритості: США ухвалили Акт про імміграцію та національність (INA, 1965 р.), який обмежував прибуття з небажаних регіонів. У країнах третього світу, які щойно здобули незалежність, відбувався процес біженства і зворотної репатріації, що викликало потребу у міжнародному втручанні та розширенні ролі ООН, зокрема УВКБ [8–20].

5. Глобалізаційний етап (1990–2010 рр.). Після падіння «залізної завіси» та розпаду СРСР світ зіткнувся з новою хвилею транснаціональної мобільності. Країни Західної Європи, США, Австралія почали стикатися з неконтрольованими міграційними потоками, що викликало необхідність у запровадженні цілісної міграційної стратегії, поєднуючи безпекові, економічні та соціальні аспекти. Події 11 вересня 2001 р суттєво змінили міграційну політику: посилювався контроль кордонів, зросло значення перевірки благонадійності, з'явилися біометричні паспорти та централізовані бази даних. У ЄС було створено FRONTEX (2004 р.), що координує охорону зовнішніх кордонів. Попри нові ризики, глобалізація стимулювала також програми «міграції талантів» та освітньої мобільності [8–20].

6. Сучасний етап (2010 р.– дотепер). Сучасний етап характеризується посиленням комплексного та гуманітарного підходів до управління міграцією.

У 2018 р. держави-члени ООН ухвалили Global Compact for Migration – перший глобальний документ, що визначає принципи справедливого, безпечного й регульованого переміщення людей. Цей період також позначений глибокими гуманітарними кризами: війна в Сирії, конфлікти в Афганістані та Венесуелі, вторгнення росії в Україну, кліматичні катастрофи в Африці та Азії. Нові технології цифрового моніторингу (як-от SEVIS, електронні візи, штучний інтелект у прикордонному контролі) почали відігравати ключову роль. Крім того, дедалі більше країн почали включати міграційну політику до стратегій сталого розвитку, визнали її зв'язок із ринком праці, освітою, цифровізацією та інноваційною економікою [8–20].

Аналіз етапів розвитку міграційної політики свідчить про її поступову еволюцію від несистемного реагування на міграційні потоки до комплексного інституційного підходу. На ранніх стадіях головною рушійною силою виступали економічні потреби – передусім залучення дешевої робочої сили в контексті індустріалізації. Міграція розглядалася як інструмент економічного зростання, і політика переважно обмежувалася питаннями працевлаштування та базового контролю за в'їздом.

З другої половини ХХ століття, особливо після Другої світової війни, відбувається зміна парадигми – фокус поступово зміщується від виключно трудової до гуманітарної складової, що обумовлено зростанням кількості біженців, переміщених осіб та крахом колоніальних імперій. У цей період закладаються підвалини прав людини у контексті міграції, посилюється роль ООН та створюються спеціалізовані структури, зокрема Міжнародна організація з міграції (ІОМ) і Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR).

У постмодерний період (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) міграційна політика остаточно інституціоналізується. Вона стає багатовимірною, охоплюючи аспекти безпеки, інтеграції, демографічної стійкості та розвитку людського капіталу. Зростає значення міжнародного співробітництва – укладаються двосторонні угоди, реалізуються глобальні ініціативи (як-от Глобальний

договір про безпечну, впорядковану та регулярну міграцію, GCM), зміцнюється вплив ILO, OECD, ЄС. Водночас паралельно з гуманітарним дискурсом спостерігається зростання безпекової риторики, що посилюється у відповідь на терористичні загрози, збройні конфлікти, пандемії та кризу біженців.

Протягом останніх двох століть міграційна політика зазнала сутнісної трансформації, що відображає зміну глобальних викликів, соціально-економічних умов і політичних пріоритетів держав. Одним із ключових зсувів у цій еволюції є перехід від економіко-орієнтованої моделі (кін. XIX – XX ст.) до безпеково-гуманітарної парадигми у XXI столітті.

У XIX – на початку XX ст. держави, особливо індустріалізовані країни Європи, Північної Америки та колоніальні імперії, розглядали імміграцію передусім як інструмент залучення робочої сили для підтримки економічного зростання. Основна увага приділялася кількісному залученню трудових мігрантів, зокрема для розвитку промисловості, сільського господарства та інфраструктурних проектів. Регулювання міграції мало переважно адміністративний характер і передбачало мінімальне втручання держави у соціальні або культурні аспекти адаптації прибулих осіб.

Проте з другої половини XX століття, зокрема після Другої світової війни, фокус починає зміщуватися. З одного боку, зростає розуміння необхідності соціальної інтеграції мігрантів як передумови стабільності приймаючих суспільств. З іншого – загострюються гуманітарні виклики, пов'язані з масовим переміщенням осіб через війни, геноциди, деколонізацію та політичні режими. Формується перший рівень гуманітарного дискурсу в міграційній політиці, який супроводжується активізацією діяльності міжнародних організацій (UNHCR, IOM).

У XXI столітті відбувається подальше ускладнення міграційної політики – її фокус остаточно зміщується до безпеково-гуманітарної дихотомії. Імміграція дедалі частіше розглядається не лише як економічна потреба, але й як виклик для національної безпеки, культурної ідентичності та соціальної

згуртованості. Особливо це актуалізувалося після терористичних атак 11 вересня 2001 р., хвилі біженців 2015 р. в ЄС, пандемії COVID-19, війни в Сирії та агресії росії проти України.

У політичному дискурсі дедалі більше уваги приділяється питанням боротьби з нелегальною міграцією, кібербезпеки, біометричного контролю, верифікації особистостей та протидії тероризму. Паралельно міграційна політика зберігає гуманітарний компонент, зосереджуючи зусилля на захисті прав біженців, вразливих категорій мігрантів та підтримці інтеграційних стратегій.

Таким чином, зміна принципу від «міграції як ресурсу» до «міграції як ризику» відображає глибоку структурну трансформацію державного бачення мобільності населення. Сучасна міграційна політика змушена балансувати між прагненням до економічної вигоди, гуманітарними зобов'язаннями та імперативом безпеки. Така багатофакторність формує нову архітектуру глобального управління міграцією, де жодна парадигма не може домінувати самотійно, а їхнє поєднання є основою сталого розвитку у світі постглобалізаційних викликів.

У процесі еволюції міграційної політики сформувалися відмінні національні та наднаціональні моделі регулювання міграції, що відображають особливості історичного досвіду, економічних потреб, політичної культури та безпекових орієнтирів країн. Країни з розвиненою імміграційною традицією виробили власні стратегічні підходи до відбору та інтеграції мігрантів, які умовно можна поділити на кілька моделей. Таблиця 1.6 ілюструє ключові з них.

Аналіз таблиці 1.6 свідчить про те, що модель міграційної політики є результатом стратегічного вибору, який базується на національних пріоритетах та інституційних особливостях. Так, Канада та Австралія реалізують прогнозовану економічну імміграцію, формуючи людський капітал відповідно до ринкових потреб. США, навпаки, дотримуються гнучкої змішаної моделі, що поєднує економічну доцільність з елементами гуманітарної та сімейної

політики. У свою чергу, ЄС формує наднаціональну міграційну систему, в якій гармонізуються правила внутрішньої мобільності та посилюється контроль зовнішніх кордонів – як відповідь на безпекові виклики.

Таблиця 1.6

Провідні моделі міграційної політики у світі

Країна / Регіон	Модель	Ключові характеристики
Канада, Австралія	Модель кваліфікованої імміграції за балами	Система відбору на основі освітнього рівня, досвіду, віку, знання мови. Орієнтація на економічну імміграцію.
США	Змішана модель	Поєднання каналів: сімейна імміграція, робочі візи, програми для біженців. Значна роль історичних та етнічних чинників.
Європейський Союз	Модель регіональної інтеграції з посиленням зовнішнім контролем	Внутрішня свобода переміщення (Шенген), загальний контроль зовнішніх кордонів, політика повернення нелегальних мігрантів.

Джерело: складено автором на основі аналізу політик IRCC, USCIS, Єврокомісії та OECD

Ці моделі демонструють різні підходи до балансу між відкритістю, суверенітетом, інклюзією та контролем, що має суттєве значення для розуміння сучасної динаміки глобального управління міграцією.

Розвиток міграційної політики демонструє перехід від реактивних рішень до стратегічного підходу, де домінує принцип поєднання економічної доцільності, безпеки та поваги до людської гідності. Цей процес супроводжується зростанням ролі міжурядових інституцій, які дедалі активніше впливають на глобальну архітектуру регулювання мобільності населення.

Висновки до першого розділу

1. Систематизовано передумови формування та реалізації міграційної політики держав, які мають багатовекторний та міждисциплінарний характер. Доведено, що сучасна міграційна політика розвивається як стратегічний

інструмент державного управління, що поєднує в собі правові, економічні, соціальні, безпекові та демографічні аспекти. Під впливом глобалізаційних процесів вона трансформується з інструмента суто адміністративного контролю у складну систему регулювання мобільності населення, яка враховує як національні пріоритети, так і міжнародні зобов'язання.

Зосереджено увагу на необхідності комплексного підходу до аналізу та реалізації міграційної політики через призму таких дисциплін, як правознавство, соціологія, демографія, економіка, політологія, міжнародні відносини та безпека. Застосування міждисциплінарного підходу дозволяє державам забезпечити баланс між захистом національних інтересів, потребами ринку праці, соціальною стабільністю та дотриманням прав людини. Також обґрунтовано, що ефективна міграційна політика неможлива без скоординованої взаємодії з міжнародними організаціями, укладання двосторонніх та багатосторонніх угод, а також реалізації адаптаційних і безпекових програм.

2. Виокремлено основні етапи розвитку міграційної політики в міжнародному вимірі, що дозволило системно осмислити еволюцію підходів до регулювання міжнародної мобільності населення. У ході аналізу встановлено, що міграційна політика трансформувалася від спорадичних та переважно економічно зумовлених практик XIX–XX ст. до комплексного стратегічного інструменту державного управління у XXI столітті. Ключовими віхами цієї еволюції стали формування візових та паспортних режимів, укладання міжнародних угод, поява статусу біженця, створення спеціалізованих інституцій (ІОМ, UNHCR) і впровадження цифрових технологій управління. Зміна парадигми – від трудоцентричної до безпеково-гуманітарної – відображає сучасні виклики, пов'язані з тероризмом, кризами біженців, соціальною згуртованістю та кліматичними змінами. Особливу роль у формуванні новітньої моделі політики відіграють міжнародні організації та інтеграційні об'єднання, що сприяють уніфікації стандартів та спільному реагуванню на транскордонні виклики.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ США

2.1. Інституційні передумови та сучасні підходи до регулювання міграції в США

Сполучені Штати Америки історично є однією з провідних країн-реципієнтів мігрантів у світі. У зв'язку з цим формування інституційної системи регулювання міграційних процесів набуло особливої ваги для забезпечення національної безпеки, економічного розвитку та дотримання прав людини.

Інституційні передумови регулювання міграції в США ґрунтуються на Конституції, федеральному законодавстві та низці підзаконних актів, які визначають правила в'їзду, перебування, натуралізації та депортації іноземців. Ключову роль у формуванні та реалізації міграційної політики відіграють такі інституції, як:

1. Департамент внутрішньої безпеки США (DHS) [21], у складі якого функціонують:
 - Служба громадянства та імміграції (USCIS) [22] – відповідає за надання віз, грін-карт, громадянства;
 - Імміграційна та митна служба (ICE) [23] – здійснює контроль за дотриманням імміграційного законодавства;
 - Прикордонна служба (CBP) [24] – контролює перетин кордонів;
2. Департамент праці США (DOL) [25] – регулює доступ мігрантів до ринка праці;
3. Державний департамент (DOS) [26] – здійснює візову політику через посольства і консульства.

Міграційна система США є багаторівневою, поєднуючи елементи жорсткого контролю з програмами підтримки легальної міграції.

Серед сучасних підходів до регулювання варто виокремити:

– квотування та пріоритети. Щорічно визначаються квоти для різних категорій іммігрантів: родинна імміграція, працевлаштування, біженці та притулок, диверсифікаційна лотерея.

– селективна імміграція. США підтримують підхід, за якого надається перевага особам із високим рівнем освіти, навичками, досвідом роботи, зокрема через програми H-1B (для висококваліфікованих працівників), EB-5 (інвестори), STEM-візи.

– програми захисту. До них належать статус тимчасового захисту (TPS), програма DACA (для мігрантів, які прибули в дитячому віці), а також система надання політичного притулку.

– зміцнення контролю. Останніми роками активно розвиваються інструменти прикордонного контролю, біометричного моніторингу, цифрової перевірки (E-Verify) та інші заходи для боротьби з нелегальною міграцією.

Інституційні передумови регулювання міграції в США ґрунтуються на Конституції, федеральному законодавстві та нормативно-правових актах, які визначають умови в'їзду, перебування, натуралізації та депортації іноземців, табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні закони, що регулюють міграційну політику США

№	Назва закону	Рік	Короткий зміст
1	Immigration and Nationality Act (INA)	1952	Основний кодекс, що регулює імміграційні процеси, візи, громадянство, депортацію
2	Immigration Reform and Control Act (IRCA)	1986	Встановлення відповідальності роботодавців, легалізація частини нелегальних мігрантів
3	Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act (IIRIRA)	1996	Посилення депортаційних процедур, обмеження повторного в'їзду
4	USA PATRIOT Act	2001	Антитерористичні заходи, нові правила безпеки при в'їзді до США
5	Homeland Security Act	2002	Створення DHS, централізація міграційної політики
6	REAL ID Act	2005	Стандартизація ідентифікаційних документів, перевірка правового статусу

Джерело: систематизовано автором за [27; 28; 29; 30; 31; 32]

В основі правової системи лежить Immigration and Nationality Act (INA) [27], прийнятий у 1952 р., який є базовим кодексом імміграційного законодавства. Він закріплює категорії іммігрантів, порядок оформлення віз, підстави для депортації та процедури набуття громадянства.

У 1986 р. було ухвалено Immigration Reform and Control Act (IRCA) [28], який зробив акцент на посиленні відповідальності роботодавців за працевлаштування нелегальних мігрантів і запровадив систему перевірки статусу працівників. Пізніше, в 1996 р., закон Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act (IIRIRA) [29] посилив режим покарань за нелегальне перебування, передбачивши п'яти- та десятирічні заборони на повторний в'їзд після видворення.

Після подій 11 вересня 2001 року було прийнято USA PATRIOT Act [30], що істотно змінив підходи до міграційної політики в контексті безпеки. Цей акт розширив повноваження органів у сфері перевірок іноземців, посилив вимоги до в'їзду в країну та посприяв запровадженню електронного моніторингу.

Одним із ключових інституційних кроків стало ухвалення Homeland Security Act [31] у 2002 р., що передбачало створення Департаменту внутрішньої безпеки (DHS). Саме цей департамент, через спеціалізовані служби, став головним виконавцем імміграційної політики США. У 2005 р. було прийнято REAL ID Act [32], що встановив нові стандарти документів, які посвідчують особу, і посилив перевірки на предмет законності перебування.

Основна нормативна база імміграційної політики США є комплексною, адаптованою до сучасних викликів та орієнтованою як на залучення кваліфікованих кадрів, так і на забезпечення національної безпеки.

Окрім базових законодавчих актів, вагомий вплив на імміграційне регулювання в США справляли президентські ініціативи, які реалізовувалися у формі виконавчих указів, меморандумів та політичних директив. Починаючи з 1980-х років, кожна адміністрація здійснювала стратегічні кроки у сфері міграції, що відображали політичні пріоритети тогочасного уряду, табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Президентські ініціативи в міграційній політиці США (1987–2025 рр.)

№	Президент	Рік	Назва ініціативи / документа	Суть
1	Рональд Рейган	1987	IRCA Family Amnesty Memo	Розширення амністії для родичів осіб, легалізованих за IRCA
2	Білл Клінтон	1994	Haitian Refugee Program	Тимчасовий захист для біженців з Гаїті
3	Джордж Буш-мол.	2002	NSEERS (National Security Entry-Exit Registration System)	Посилений контроль за в'їздом іноземців із країн з підвищеним ризиком
4	Барак Обама	2012	DACA (Deferred Action for Childhood Arrivals)	Захист для молоді, привезеної в США без документів у дитячому віці
5	Барак Обама	2014	DAPA (Deferred Action for Parents of Americans)	Пропоноване розширення захисту для батьків громадян США (не реалізовано)
6	Дональд Трамп	2017	EO 13767, EO 13780, Zero Tolerance, скасування DACA	Обмеження в'їзду, депортації, побудова стіни, розділення сімей
7	Джо Байден	2021	Executive Order on Restoring Faith in Immigration	Відміна заборон, гуманізація політики, відновлення DACA та притулку
8	Дональд Трамп	2025	Надзвичайний стан на кордоні	Військовий контроль на кордоні, розгортання підрозділів
9	Дональд Трамп	2025	Скасування громадянства за народженням (jus soli)	Спроба обмежити автоматичне громадянство новонароджених
10	Дональд Трамп	2025	Trump Gold Card	Ініціатива надання грін-карт через інвестиції (5 млн дол. США)
11	Дональд Трамп	2025	Депортаційні угоди з іншими країнами	Укладання угод із третіми країнами для прийому депортованих осіб
12	Дональд Трамп	2025	Санкції проти міст-притулків	Позбавлення фінансування юрисдикцій, які не співпрацюють із імміграційною службою
13	Дональд Трамп	2025	Розширення центру для утримання мігрантів у Гуантанамо	План на 30000 осіб, правозахисна критика
14	Дональд Трамп	2025	Laken Riley Act	Утримання нелегалів із судимостями, право штатів судитись з федеральним урядом

Джерело: систематизовано автором за [23-46]

У 1987 р. президент Рональд Рейган, у межах імплементації IRCA, підписав меморандум, який дозволив родичам легалізованих мігрантів залишитися в країні, започаткувавши гуманізацію підходу до сімейної міграції.

У 1994 р. адміністрація Білла Клінтона започаткувала програму тимчасового захисту для біженців з Гаїті, реагуючи на політичну кризу у країні.

Після терактів 11 вересня 2001 р., Джордж Буш-молодший активізував політику внутрішньої безпеки, запровадивши програму NSEERS для моніторингу прибуття іноземців із країн із підвищеним ризиком. Барак Обама у 2012 р. створив програму DACA, яка захищала осіб, які були привезені до США без документів у дитячому віці. У 2014 р. він також намагався реалізувати програму DAPA, однак через судові заборони її не було втілено.

Адміністрація Дональда Трампа (2017–2021 рр.) запам'яталася жорстким підходом до імміграційної політики: будівництво стіни на кордоні, депортації, скасування DACA, заборона на в'їзд із низки мусульманських країн, політика «нульової толерантності».

Джо Байден, який очолив Білий дім у 2021 р., взяв курс на гуманізацію імміграційної системи: скасував багато рішень попередника та ініціював відновлення довіри до правової системи в імміграційній сфері.

Після повернення до влади у 2025 р., Дональд Трамп ініціював нові заходи: оголосив надзвичайний стан на кордоні, спробував скасувати право на громадянство за народженням (*jus soli*), уклав депортаційні угоди з третіми країнами, просував ідею «Trump Gold Card» та ініціював розширення табору мігрантів у Гуантанамо.

Динаміка обсягу імміграційних потоків до США безпосередньо корелює з політичними рішеннями президентських адміністрацій. На рис. 2.1 зображено зміну кількості легальних мігрантів у контексті ключових ініціатив у сфері міграційної політики.

Пікові значення зафіксовано у періоди реалізації ліберальних ініціатив: DACA (2012), відновлення довіри до імміграційної системи (2021). Натомість обсяги міграції помітно зменшувались у періоди запровадження жорстких обмежень – зокрема під час ініціатив Дональда Трампа (2017, 2025), що супроводжувалися депортаційними угодами, посиленням прикордонного контролю та обмеженням надання притулку. Це підтверджує чутливість

міграційних потоків до політичних рішень у коротко- та середньостроковій перспективі.

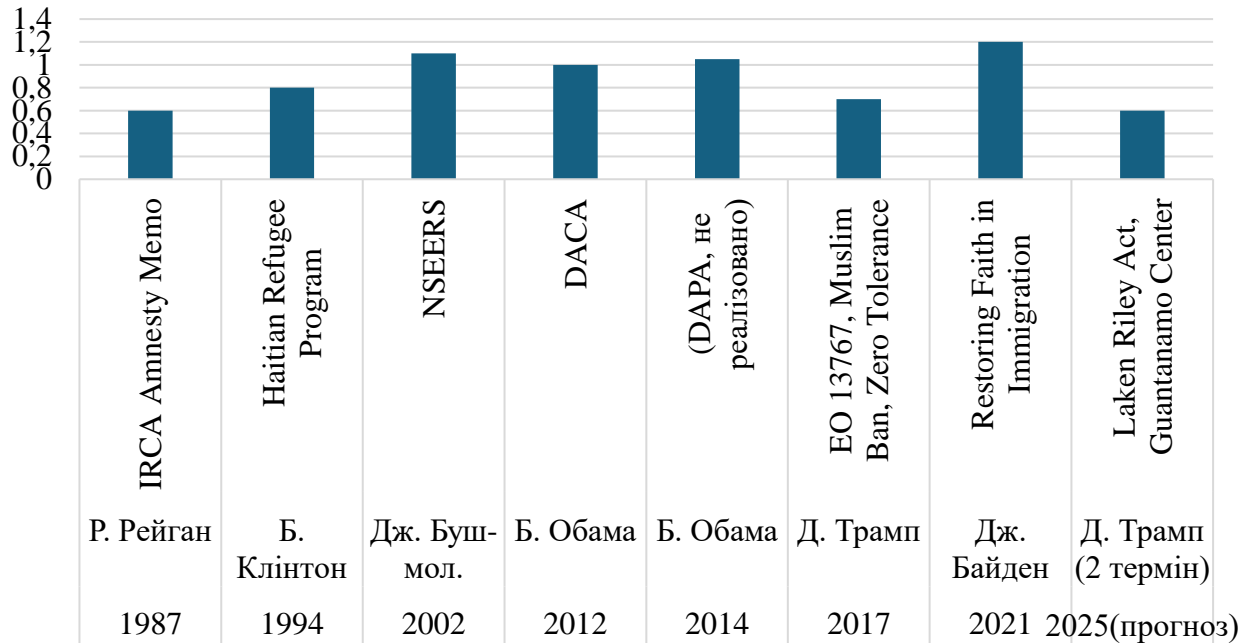

Рис. 2.1 Динаміка міграційних потоків до США в контексті президентських міграційних ініціатив [побудовано автором за 47-48]

Зміна підходів до міграції з кожною президентською адміністрацією засвідчує, що міграційна політика в США є не лише соціальним або економічним, а й глибоко політизованим питанням. Від гуманізації (Обама, Байден) до жорсткого контролю (Трамп), державна політика зазнавала постійних коливань, що призводило до правової невизначеності для мігрантів, юристів та адміністративних органів.

Особливе значення мають ініціативи, які:

- вплинули на десятки тисяч осіб (DACA, NSEERS, Zero Tolerance);
- стали предметом численних судових розглядів (DAPA, Muslim Ban, Public Charge Rule);
- мали глобальні наслідки для дипломатичних відносин (депортаційні угоди, заборони на в'їзд);
- залишили тривалий слід у публічному дискурсі США.

Дані рис. 2.1 також підтверджують, що пік нормативних втручань в імміграційну сферу припав на періоди криз – терористичних загроз, епідемії, напливу біженців або зростання нелегальної міграції. Це свідчить про реактивний характер імміграційної політики США, яка часто діє за обставинами, а не в рамках довгострокової стратегії.

Система віз США є однією з найбільш деталізована у світі і охоплює десятки категорій, поділених на імміграційні та неімміграційні візи. Неімміграційні візи надають право на тимчасове перебування з певною метою (робота, навчання, туризм, лікування), тоді як імміграційні відкривають шлях до постійного проживання та натуралізації [53].

Серед найбільш поширених неімміграційних віз можна виокремити [51]:

- В-1/В-2 – для ділових поїздок та туризму;
- F-1 – для академічного навчання у вищих навчальних закладах;
- H-1В – для висококваліфікованих працівників у галузі науки, інженерії, ІТ;
- J-1 – для учасників програм обміну, стажувань, дослідницької діяльності;
- O-1 – для осіб з видатними досягненнями у сфері мистецтва, науки, освіти.

Для комплексного аналізу неімміграційної міграції доцільно розглянути динаміку найбільш запитуваних категорій віз до США, які відображають основні напрями тимчасової міграційної активності, табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка виданих неімміграційних віз США за найбільш поширеними категоріями (2010, 2019, 2023 рр.)

Візова категорія	2010	2019	2023
В-1/В-2 (ділові поїздки та туризм)	5104391	5709249	5902426
F-1 (академічне навчання)	385210	388839	411131
H-1В (висококваліфіковані кадри)	117828	189847	208378
J-1 (програми обміну)	353602	353279	353279
O-1 (видатні досягнення)	8589	17751	18994

Джерело: складено автором за [54; 55]

Загальний обсяг виданих неімміграційних віз демонструє стабільне зростання у 2010–2023 рр., з тимчасовим зниженням у період пандемії. Найвищу динаміку приросту мають візи категорій Н-1В (понад 75% зростання) та О-1 (понад 100%), що свідчить про посилення попиту на висококваліфіковану та творчу міграцію. Категорія В-1/В-2 залишається найбільш масовою і стабільною.

Для характеристики структури імміграційних потоків доцільно проаналізувати кількісні показники надання імміграційних віз США за основними категоріями: сімейного спонсорства, працевлаштування та диверсифікаційної програми, табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Кількість імміграційних віз США за найбільш поширеними категоріями віз
(2010, 2019, 2023 рр.)

Категорія візи	2010	2019	2023
Сімейне спонсорство (Family-based)	747413	748746	747413
Працевлаштування (Employment-based, EB)	139120	139458	196760
Диверсифікаційна програма (DV Lottery)	50000	50000	50000

Джерело: складено автором за [56–58]

У період 2010–2023 рр. структура імміграційних віз залишалася відносно стабільною, зі сталою перевагою сімейного спонсорства (близько 750 тис. щорічно). Найбільше зростання демонструють візи на основі працевлаштування – на 41% у 2023 р. порівняно з 2010 р., що свідчить про посилення попиту на кваліфіковану робочу силу. Квота на диверсифікаційну програму залишається фіксованою – 50000 осіб щороку.

Імміграційні візи, своєю чергою, охоплюють кілька основних груп [50]:

- Візи на основі родинних зв'язків (Family-based) – надаються близьким родичам громадян США або постійних резидентів;
- Візи на основі працевлаштування (Employment-based, EB) [52] – діляться на п'ять пріоритетних категорій (EB-1 до EB-5), залежно від кваліфікації, інвестицій або спеціалізації;

- Диверсифікаційна програма віз (DV Lottery) – щорічна програма, що дозволяє отримати імміграційну візу шляхом жеребкування громадянам країн з низьким рівнем імміграції до США.

Найбажанішим результатом для багатьох мігрантів є отримання статусу постійного резидента, що оформлюється у вигляді так званої зеленої карти (Green Card). Вона надає право на постійне проживання, працевлаштування та користування соціальними послугами в США, а після п'яти років – і право на натуралізацію. Основні способи отримання Green Card включають: шлюб із громадянином США, працевлаштування, інвестиції (через програму EB-5), статус біженця або виграш у лотереї Diversity Visa.

Процедура отримання імміграційної візи або Green Card регламентується Службою громадянства та імміграції (USCIS), а також Державним департаментом США. Вся інформація доступна на відповідних платформах [49]. Для розуміння тенденцій міграційних процесів у США доцільно проаналізувати динаміку надання статусу постійного резидента (Green Card), який є ключовим індикатором імміграційної політики країни, рис. 2.3.

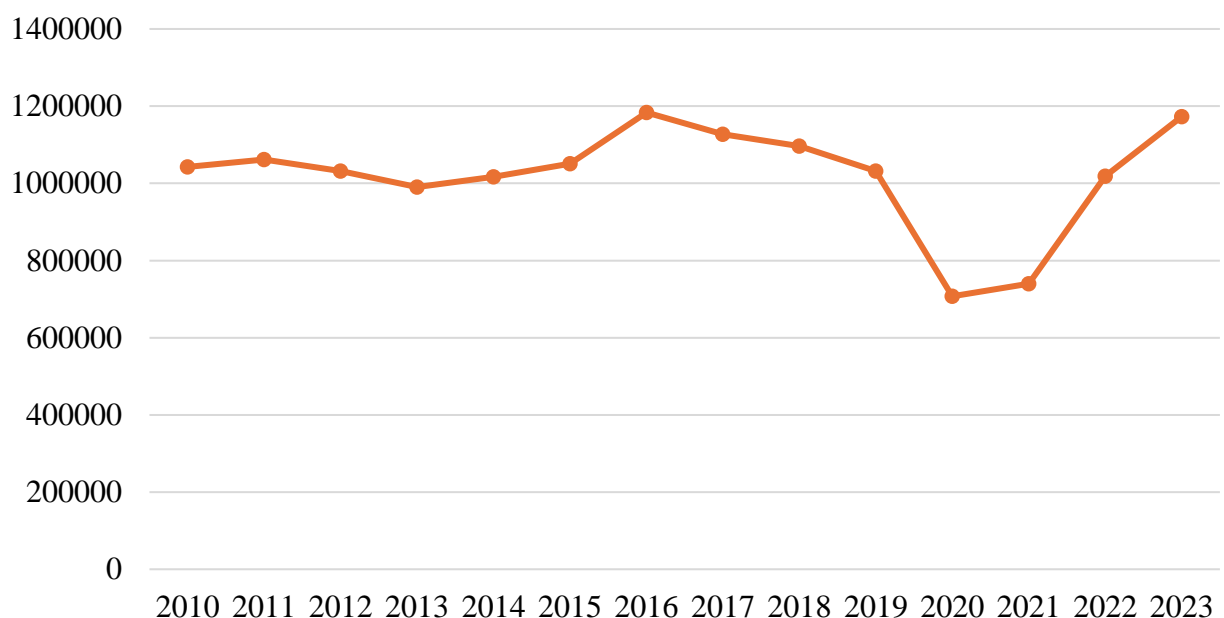

Рис. 2.2. Динаміка надання статусу постійного резидента США (Green Card) у 2010–2023 рр. [59–62]

Згідно з представленими даними, у 2010–2019 рр. рівень надання Green Card залишався стабільно високим (понад 1 млн щороку). Помітне зниження в 2020–2021 рр. відбулося на тлі пандемії COVID-19 та обмежень, запроваджених адміністрацією Трампа. У 2022–2023 рр. спостерігається відновлення зростання, що корелює з відновленням гуманітарних програм і пом'якшенням візової політики.

Окремий напрям міграційної політики США становить захист вразливих категорій мігрантів. США мають давню традицію надання притулку особам, які зазнають переслідувань на батьківщині через расу, релігію, національність, політичні переконання або належність до певної соціальної групи. Відповідно до Конвенції ООН про статус біженців (1951 р.) та Протоколу 1967 р., процедура надання притулку в США передбачає розгляд індивідуальних заяв, як на кордоні, так і вже після прибуття в країну. Органом, відповідальним за розгляд таких заяв, є Служба громадянства та імміграції (USCIS), а також імміграційні суди під юрисдикцією Міністерства юстиції [63-65].

Для осіб, які прибувають з регіонів, де існує збройний конфлікт, стихійні лиха чи інші надзвичайні обставини, функціонує програма Тимчасового захисту (Temporary Protected Status, TPS). Вона дозволяє легально перебувати в США, працювати і уникнути депортації на певний період, поки тривають небезпеки в країні походження. Наявність TPS не гарантує автоматичного отримання Green Card, але часто надає змогу в подальшому претендувати на інші форми легалізації [66-68].

Особливу увагу в контексті захисту отримала також програма DACA (Deferred Action for Childhood Arrivals), запроваджена у 2012 р. Вона стосується осіб, які були нелегально ввезені до США в дитячому віці та виросли в американському суспільстві. Програма дозволяє їм тимчасово уникнути депортації, отримати дозвіл на роботу та здобути освіту. Попри часті юридичні виклики, DACA залишається важливим механізмом гуманітарного захисту [69].

Незважаючи на наявність легальних каналів міграції, США стикаються з проблемою нелегального перетину кордону, особливо з південного напрямку. Для її вирішення держава посилює контроль через технічні засоби (відеоспостереження, дрони, біометричні дані), фізичні бар'єри (огорожі, стіни), а також запровадження таких інструментів, як E-Verify – електронна система перевірки легальності працевлаштування. Крім того, діє політика «Remain in Mexico» (MPP), яка зобов'язує шукачів притулку очікувати розгляду справи на території Мексики [69].

Загалом, система захисту та регулювання нелегальної міграції в США є багатоаспектною та динамічною, поєднуючи елементи гуманітарної політики, безпекових заходів і судового контролю. Вона постійно змінюється залежно від політичного курсу адміністрації та міжнародної ситуації.

США дотримуються гнучкої, але стратегічно орієнтованої міграційної політики, яка поєднує економічні, соціальні та безпекові інтереси. Водночас питання регулювання міграції залишається предметом політичних дебатів та законодавчих ініціатив, що впливають на динаміку інституційного середовища у цій сфері.

2.2. Вплив імміграції на економіку та соціальну інтеграцію в США

Імміграція є однією з ключових детермінант економічного та соціального розвитку США. Вона формує динаміку ринку праці, інноваційну спроможність, споживчий попит, а також сприяє демографічному оновленню нації. Водночас імміграційні процеси супроводжуються соціальними викликами – від інтеграції у місцеві спільноти до конфліктів культурної адаптації та доступу до публічних благ.

З економічної точки зору, іммігранти виконують критичну роль у багатьох секторах – сільському господарстві, будівництві, сфері обслуговування, охороні здоров'я, інформаційних технологіях та дослідницьких галузях. За оцінками Бюро перепису населення США, іммігранти становлять понад 17%

робочої сили, а в деяких штатах – понад третину працівників. Дослідження Національної академії наук США (NAS) підтверджують, що імміграція в довгостроковій перспективі має позитивний вплив на ВВП, розширення споживчого ринку, зайнятість і рівень підприємницької активності.

Водночас вплив імміграції є нерівномірним: позитивні ефекти зосереджуються у високоінтегрованих економіках і серед висококваліфікованих кадрів, тоді як некваліфікована міграція може створювати короткостроковий тиск на ринок праці для місцевих працівників із низьким рівнем освіти.

Для комплексного аналізу впливу імміграції на економіку та соціальну інтеграцію в США доцільно розглянути низку ключових кількісних показників, які відображають участь іммігрантів у суспільному та економічному житті країни. Зокрема, буде проаналізовано їхній внесок у формування валового внутрішнього продукту (ВВП), участь у ринку праці, рівень підприємницької та інноваційної активності, податкові надходження і користування соціальними програмами. Окрему увагу приділено ролі іммігрантів у системі освіти та показникам соціальної інтеграції, таким як натуралізація, мовна адаптація та суб'єктивне відчуття дискримінації. Такий підхід дозволяє надати цілісну оцінку економічного потенціалу іммігрантів і ступеня їх включення у соціальну структуру США.

Одним із ключових індикаторів впливу міграції на економіку є її внесок у валовий внутрішній продукт країни. Динаміка участі іммігрантів у загальній чисельності населення, у складі робочої сили та у формуванні ВВП США дозволяє оцінити глибину інтеграції цієї групи у суспільно-економічне життя країни. Аналіз таких показників дає змогу простежити структурні зміни в економіці та зробити висновки щодо ефективності міграційної політики, рис. 2.3.

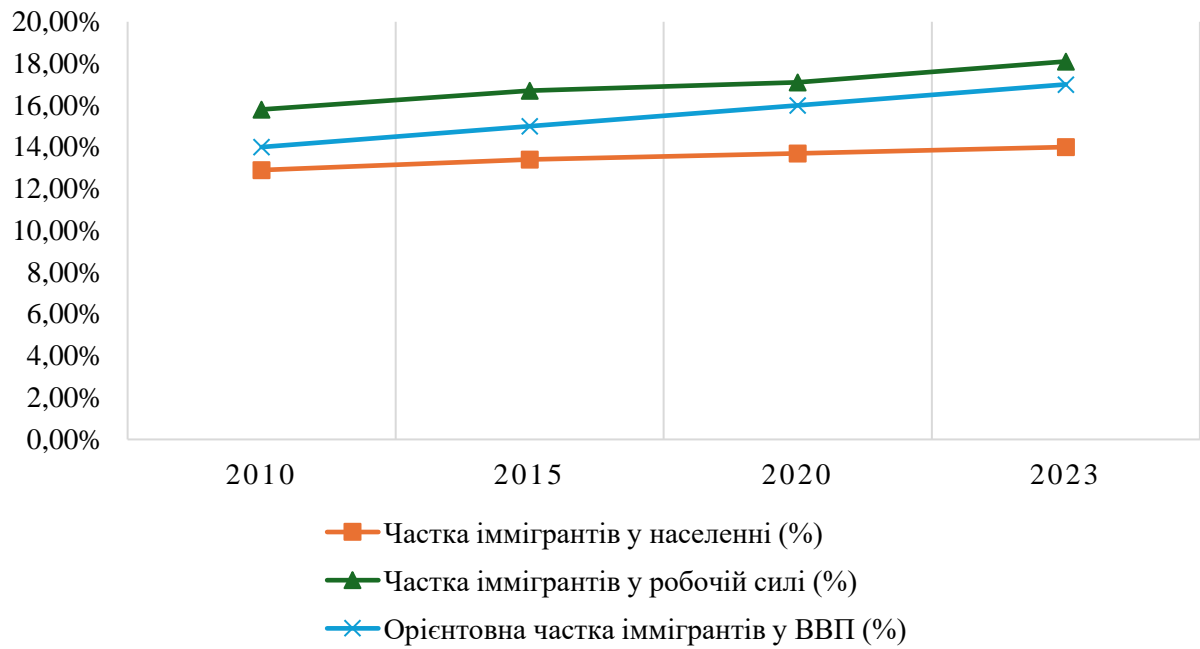

Рис. 2.3. Динаміка участі іммігрантів у населенні, робочій силі та ВВП США у 2010–2023 рр. [70–75]

За досліджуваний період спостерігається стабільне зростання усіх трьох показників, що відображає поступову інституціоналізацію іммігрантів у США. Частка іммігрантів у населенні зросла з 12,9% до 14,0%, що свідчить про збереження стабільного приросту іноземного населення, переважно за рахунок легальної імміграції та народжуваності у мігрантських родинах. Частка іммігрантів у робочій силі підвищилася з 15,8% до 18,1%, демонструючи активну трудову інтеграцію. Це особливо важливо в умовах старіння населення США та зростаючого попиту на робочу силу в галузях охорони здоров'я, будівництва, логістики й технологій. Орієнтовна частка іммігрантів у ВВП зросла з 14,0% до 17,0%, що вказує на зростання їх економічної продуктивності. Важливо зазначити, що темпи зростання цього показника вищі, ніж темпи приросту частки іммігрантів у населенні, що свідчить про вищу середню економічну ефективність або більшу концентрацію у високопродуктивних секторах. В цілому дані підтверджують, що іммігранти є важливою рушійною силою економічного зростання США, відіграючи не лише демографічну, а й значну економічну роль.

Одним із ключових векторів впливу імміграції на економіку США є залучення іноземців до ринку праці. Іммігранти не лише становлять значну частку робочої сили, а й демонструють високу залученість до окремих галузей економіки, забезпечуючи покриття дефіциту робочих кадрів. Порівняння рівнів безробіття серед іммігрантів і громадян США (рис. 2.4), а також аналіз галузевого розподілу зайнятості дозволяють оцінити ефективність інтеграції іноземців у національну економіку (рис. 2.5).

Як видно з рис. 2.4 упродовж 2010–2023 рр. частка іммігрантів у складі робочої сили США зростає з 15,8% до 18,1%, що свідчить про стійку інтеграцію іноземців у трудові процеси. Варто зазначити, що рівень безробіття серед іммігрантів демонстрував динаміку, подібну до рівня безробіття серед громадян США, з деяким випередженням у роки економічної турбулентності (наприклад, у 2020 р. – 9,2% проти 8,0%). Проте в 2023 р. рівень безробіття серед іммігрантів (3,4%) виявився навіть нижчим, ніж серед громадян (3,6%), що підтверджує ефективну адаптацію іноземців до потреб американського ринку праці.

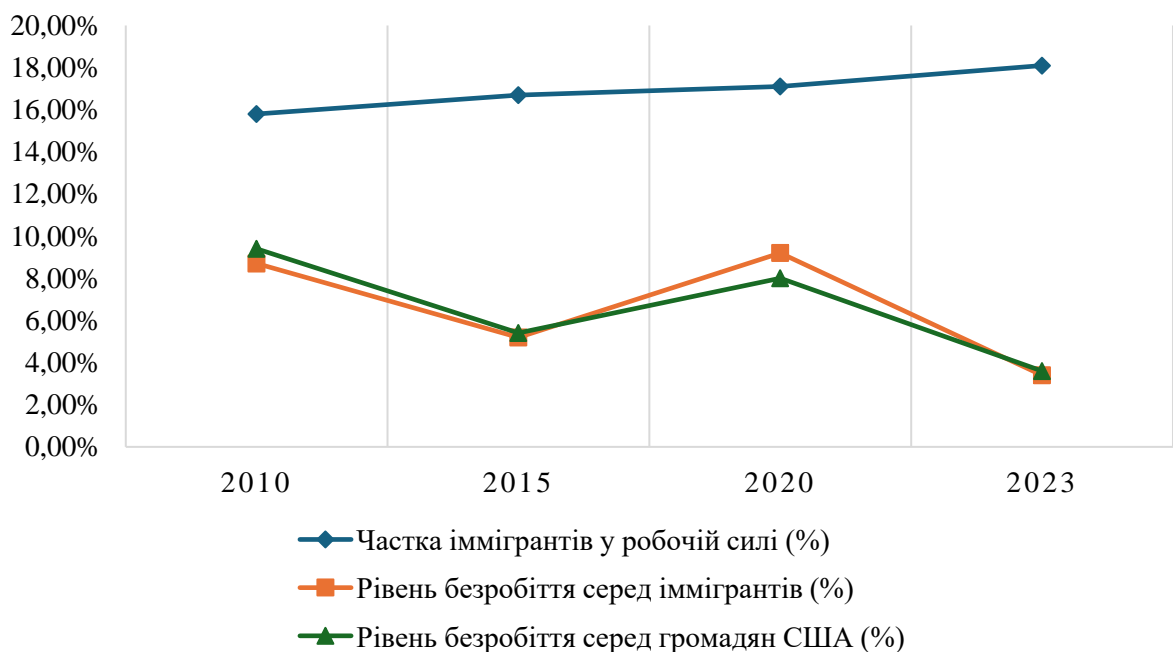

Рис. 2.4. Динаміка частки іммігрантів у робочій силі США та рівня безробіття серед іммігрантів і громадян (2010–2023 рр.) [76-80]

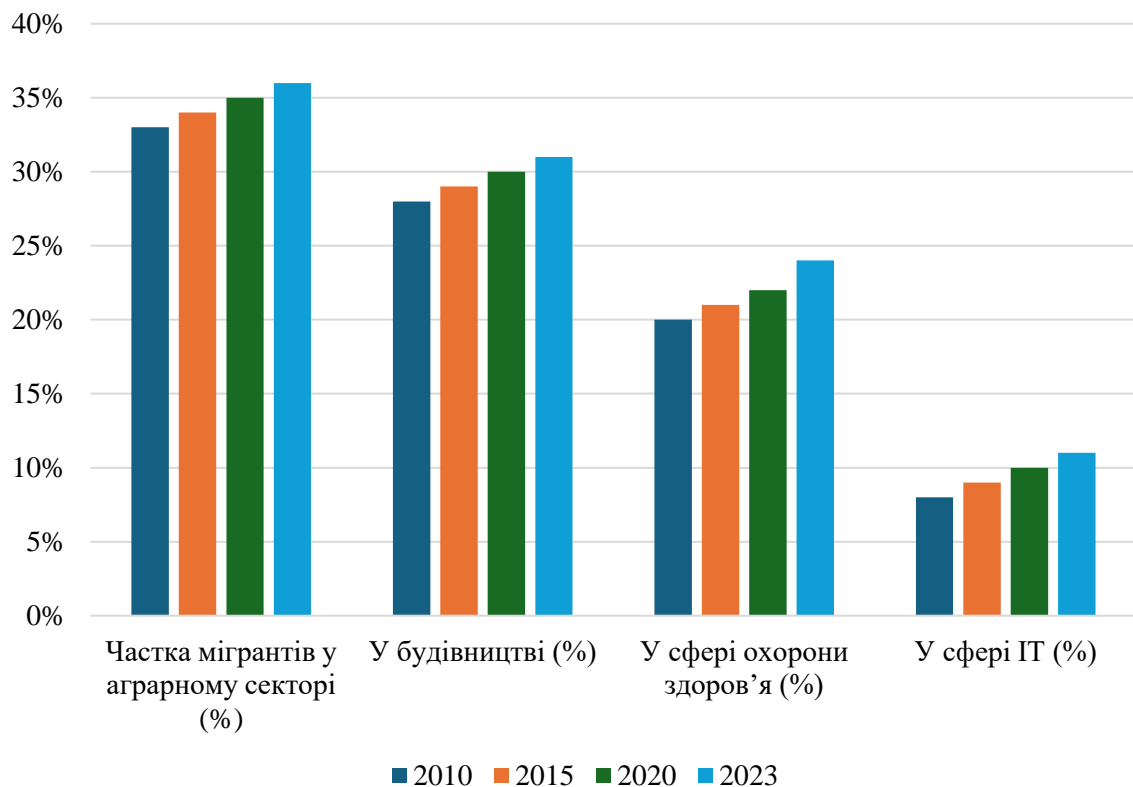

Рис. 2.5. Частка іммігрантів у ключових секторах економіки США (аграрний сектор, будівництво, охорона здоров'я, ІТ) у 2010–2023 рр. [76-80]

Іммігранти зосереджені у низці стратегічно важливих для США галузей. Найбільшу концентрацію зафіксовано в аграрному секторі (від 33% у 2010 р. до 36% у 2023 р.) та будівництві (від 28% до 31%). Високі показники також у сфері охорони здоров'я та догляду (зростання з 20% до 24%) – галузі, яка зазнає хронічного дефіциту кадрів через старіння населення. Помітне зростання відбулося і в ІТ-секторі (від 8% до 11%), що відображає попит на висококваліфікованих мігрантів у цифровій економіці.

Іммігранти відіграють надзвичайно важливу роль у розвитку інноваційної економіки США. Вони активно долучаються до створення нових компаній, розробки технологій, а також становлять значну частину висококваліфікованих фахівців у галузях STEM (наука, технології, інженерія, математика). Особливу концентрацію мігрантів можна простежити у стартап-середовищі, зокрема в Силіконовій долині – світовому центрі інноваційного підприємництва, рис. 2.6.

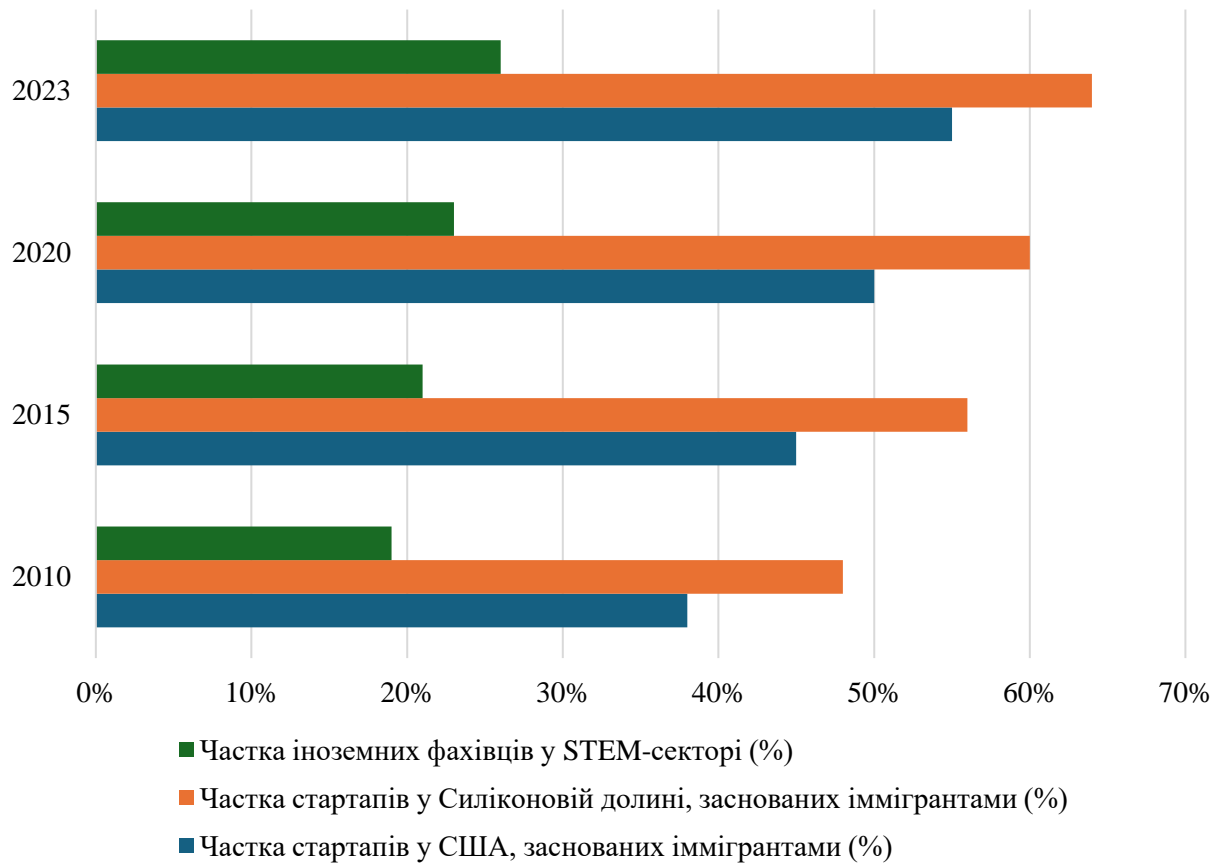

Рис. 2.6. Динаміка участі імігрантів у стартап-сфері та STEM-секторі США (2010–2023 рр.) [81–85]

Як свідчать дані, з 2010 по 2023 рр. спостерігається чітка позитивна динаміка участі імігрантів у підприємницькій та інноваційній діяльності США. Частка стартапів, заснованих мігрантами, зросла з 38% до 55%, а у Силіконовій долині – з 48% до 64%. Це вказує на активну участь імігрантів у формуванні високотехнологічного середовища країни. Паралельно зростає й частка іноземців у STEM-секторі: з 19% у 2010 р. до 26% у 2023 р., що свідчить про зростаючу залежність США від зовнішнього інтелектуального потенціалу. Особливо помітну роль у цьому процесі відіграють фахівці, що прибувають за візами H-1B та STEM OPT-програмами.

Фінансовий внесок імігрантів до державного бюджету США є одним із ключових аргументів у дискусії про економічну доцільність іміграції. Через сплату податків імігранти не лише покривають значну частину державних

витрат, але й активно підтримують функціонування соціальних програм – таких як Medicare та Social Security. Водночас існує суспільна дискусія щодо навантаження іммігрантів на систему соціального забезпечення. Проаналізуємо обидві складові: податковий внесок і рівень користування соціальною допомогою, табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Податковий внесок та участь іммігрантів у соціальних програмах США
(2022–2023 рр.)

Показник	2022	2023
Сукупна сума податків, сплачених іммігрантами (федеральні, штатні, місцеві), млрд. дол. США	579,1	524
Частка іммігрантів серед усіх платників у систему Social Security, %	17	17
Частка іммігрантів серед одержувачів соціальної допомоги SNAP, %	6	6
Частка іммігрантів серед одержувачів Medicaid, %	10	10
Сукупний внесок іммігрантів у фінансування Medicare, млрд. дол. США	35	35

Джерело: складено автором за [86-89]

У 2022 р. іммігранти сплатили 579,1 млрд дол. США податків, що свідчить про їхній значний внесок у державний бюджет. У 2023 р. ця сума склала 524 млрд, дол. США, що може бути зумовлено змінами в економічних умовах або демографічними факторами. Частка іммігрантів серед платників у систему Social Security залишалася стабільною на рівні 17%. Рівень користування соціальними програмами, такими як SNAP та Medicaid, також залишався незмінним, що свідчить про стабільну участь іммігрантів у цих програмах.

Освіта є одним із ключових каналів соціально-економічної інтеграції іммігрантів у приймаючому суспільстві. У контексті США освітня система не лише відіграє роль у підвищенні людського капіталу, але й формує майбутню трудову базу та інтелектуальний потенціал держави. Особливе значення має участь як іммігрантів першого покоління (іноземних студентів), так і осіб із міграційним бекграундом, які народилися в США у сім'ях іммігрантів.

Динаміка цих показників свідчить про поступову інституційну адаптацію та відкритість освітньої системи до міжнародної мобільності, табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка участі імігрантів у вищій освіті США (2020–2023 рр.)

Показник	2020/21 навчальний рік	2021/22 навчальний рік	2022/23 навчальний рік	2023/24 навчальний рік
Частка студентів з імігрантським походженням у вищих навчальних закладах США	30% (5,4 млн осіб)	31% (5,6 млн осіб)	32% (5,8 млн осіб)	Дані очікуються
Кількість нових іноземних студентів у США	145,528	261,961	298,523	298,705
Частка іноземних студентів серед усіх студентів вищих навчальних закладів США	4,6%	5,4%	5,6%	6,0%

Джерело: складено автором за [90-92]

У 2020–2023 рр. простежується сталий ріст частки студентів з імігрантським походженням у вищих навчальних закладах США: від 30% у 2020/21 навчальному році до 32% у 2022/23. Це вказує на зростаючу роль міграційних спільнот у формуванні національного освітнього простору. Окрему динаміку демонструє кількість нових іноземних студентів – після різкого падіння у 2020/21 р. через пандемію COVID-19 (145,5 тис. осіб), у 2023/24 р. вона досягла 298,7 тис., фактично повернувшись до докризового рівня.

Водночас частка іноземних студентів серед усіх здобувачів вищої освіти в США зростає з 4,6% до 6,0%, що свідчить про збереження лідерських позицій США на глобальному ринку освітніх послуг. Така тенденція підкріплюється розвиненими академічними програмами, інфраструктурою для інтеграції та академічною репутацією провідних американських університетів.

Соціальна інтеграція імігрантів у США є багатовимірним процесом, що включає правову адаптацію, мовну асиміляцію та соціокультурну інклюзію.

Натуралізація, як процес набуття громадянства, є важливим кроком у цьому напрямку, рис. 2.7. Володіння англійською мовою сприяє успішній інтеграції в суспільство, тоді як досвід дискримінації може ускладнювати цей процес, рис. 2.8.

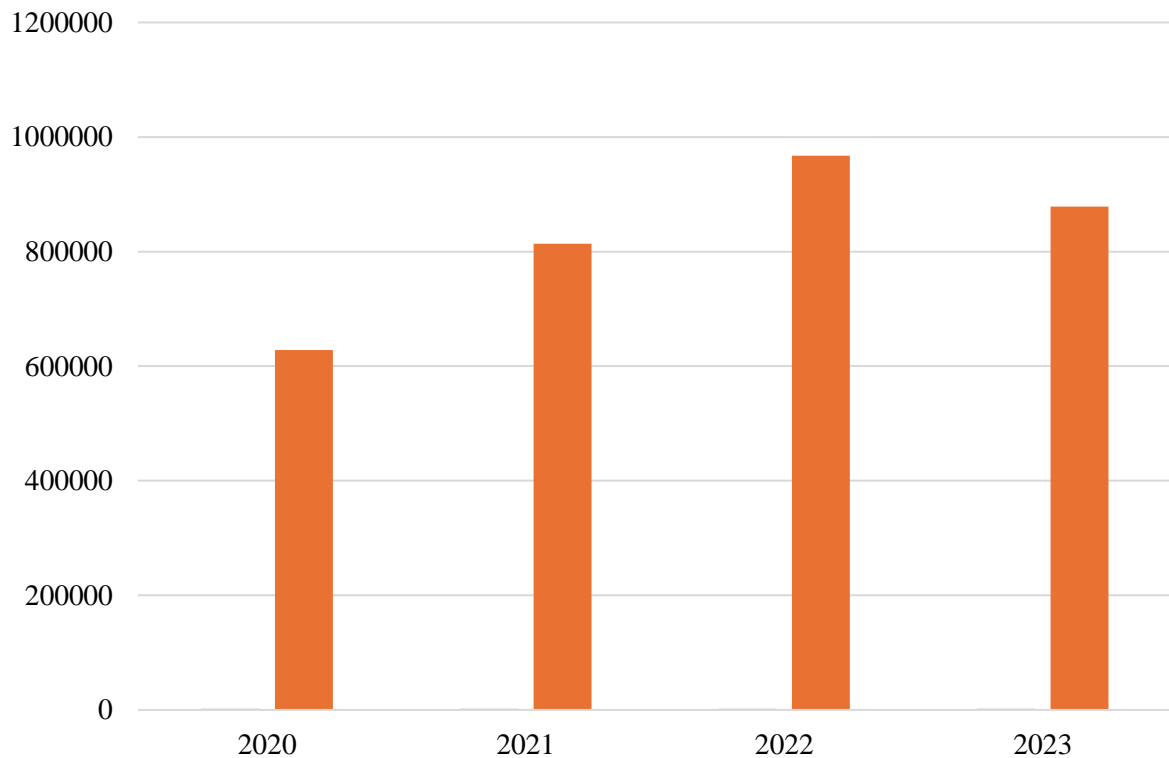

Рис. 2.7. Динаміка кількості осіб, які отримали громадянство США через натуралізацію (2020–2023 рр.) [93–96]

Соціальна інтеграція є ключовим індикатором ефективності імміграційної політики держави. У випадку США натуралізація, мовна адаптація та суб'єктивне сприйняття включеності іммігрантами є важливими критеріями оцінки інтеграційного середовища. За період 2020–2023 рр. спостерігається сталий приріст кількості осіб, які отримали громадянство США, що свідчить про ефективність процедур натуралізації та зростання зацікавленості мігрантів у тривалій інтеграції до американського суспільства.

Зростання частки іммігрантів, які вільно володіють англійською мовою, підтверджує наявність позитивних зрушень у сфері мовної адаптації. Це створює передумови для повноцінної участі в соціально-економічному житті

країни. Однак попри зазначений прогрес, проблема дискримінації залишається актуальною: понад половина опитаних іммігрантів повідомляють про випадки упередженого ставлення, що сигналізує про потребу в посиленні політики інклюзивності та громадянського захисту.

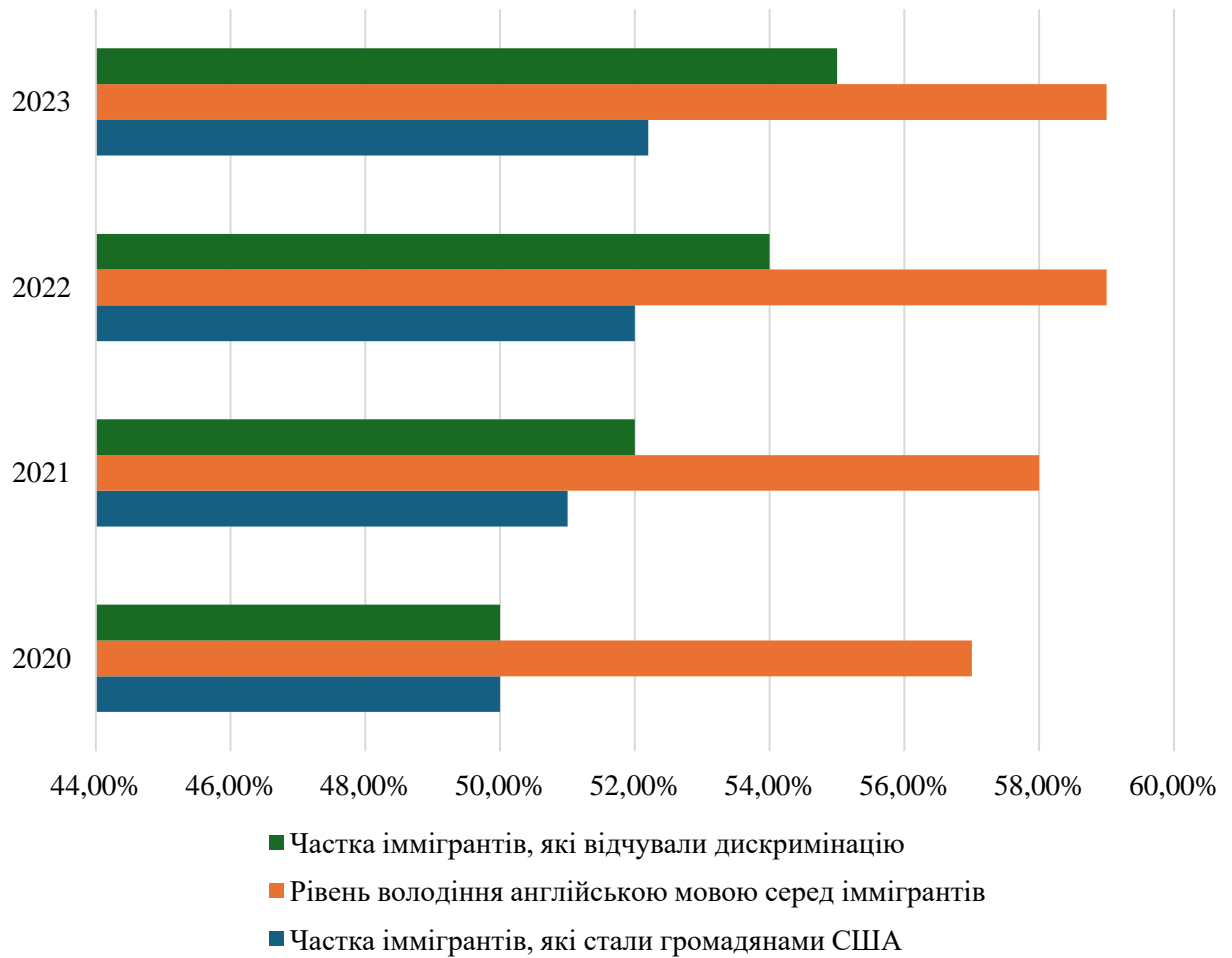

Рис. 2.8. Інтеграційні характеристики іммігрантів у США (2020–2023 рр.)

[93-96]

Переходячи до наступного аспекту дослідження, варто розглянути, як сучасні міграційні процеси в США взаємодіють із питаннями національної безпеки, особливо в умовах глобалізації, посилення транскордонних загроз та зростання міграційного тиску на кордони.

2.3. Взаємозв'язок міграційних процесів США з національною безпекою в умовах глобалізації

У контексті глобалізації, стрімкої трансформації міжнародних міграційних потоків та посилення транскордонних загроз, питання взаємозв'язку між імміграцією та національною безпекою набуває особливої ваги. Для США, як одного з основних центрів тяжіння міграційних процесів, імміграційна політика стала невід'ємною складовою комплексної стратегії безпеки. Міграція розглядається не лише як демографічне чи економічне явище, а й як фактор, що потенційно може впливати на стабільність, внутрішній порядок і здатність держави протистояти зовнішнім та внутрішнім викликам. Водночас іммігранти є не лише об'єктом регуляторного контролю, але й важливими суб'єктами національної безпеки – як учасники ринку праці, системи охорони здоров'я, науки й оборони. Комплексний аналіз дає змогу встановити, наскільки тісно пов'язані інтенсивність міграційних процесів із динамікою ключових безпекових та соціально-економічних показників у США, а також оцінити ефективність діючих механізмів державної політики у сфері безпеки на тлі міграційних трансформацій.

З метою виявлення потенційного впливу інтенсивності міграційних процесів на економічну складову національної безпеки США у глобалізаційних умовах, доцільно провести кореляційний аналіз між ключовими міграційними показниками та агрегованими макроекономічними індикаторами. У межах цього дослідження буде розглянуто взаємозв'язок між кількістю іммігрантів, їхньою часткою в робочій силі, рівнем натуралізації та такими параметрами, як: ВВП, ВВП на душу населення, обсяг податкових надходжень, а також індекс споживчої довіри. Такий підхід дозволяє оцінити не лише прямий економічний ефект від імміграції, а й опосередкований вплив на фінансову стабільність держави, що є критично важливим елементом національної безпеки. Визначення сили та напрямку зв'язку між показниками

дозволить зробити обґрунтовані висновки щодо ролі імміграційної політики у формуванні стійкої безпекової архітектури США, табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Ключові показники для оцінки взаємозв'язку між імміграційними процесами та економічною динамікою США (2010–2023 рр.)

Рік	Частка іммігрантів у населенні, %	Частка іммігрантів у робочій силі, %	Орієнтовна частка іммігрантів у ВВП, %	ВВП США, трлн дол.	ВВП на душу населення, дол.	Рівень безробіття, %	Кількість нових громадян через натуралізацію, тис.
	X1	X2	X3	Y1	Y2	X4	X5
2010	12,9	15,8	14,0	14,99	48,602	9,6	619,9
2011	13,0	16,0	14,3	15,54	49,781	8,9	694,2
2012	13,1	16,3	14,5	16,25	51,679	8,1	757,4
2013	13,2	16,5	14,7	16,78	52,905	7,4	779,9
2014	13,3	16,7	14,9	17,53	54,621	6,2	653,4
2015	13,4	16,9	15,1	18,22	56,129	5,3	730,3
2016	13,5	17,1	15,3	18,71	57,798	4,9	753,1
2017	13,6	17,3	15,5	19,48	59,938	4,4	707,2
2018	13,7	17,5	15,8	20,53	62,996	3,9	756,8
2019	13,8	17,7	16,0	21,38	65,280	3,7	843,6
2020	13,9	17,9	16,2	20,89	63,206	8,1	625,4
2021	14,0	18,0	16,6	23,19	69,280	5,4	814,6
2022	14,0	18,1	16,8	25,46	76,330	3,6	967,4
2023	14,0	18,1	17,0	26,95	78,219	3,5	878,5

Джерело: складено автором за даними U.S. Census Bureau, BEA, BLS, USCIS (2010–2023 рр.)

Для емпіричної перевірки взаємозв'язку між ключовими міграційними індикаторами та економічним розвитком США у 2010–2023 рр. було побудовано дві багатофакторні регресійні моделі. Перша модель (Модель 1) має на меті оцінити вплив таких змінних, як частка іммігрантів у населенні, робочій силі, частка у STEM-секторі, кількість нових громадян, частка іммігрантів у стартапах, а також кількість іноземних студентів на рівень загального ВВП країни, табл. 2.8. Друга модель (Модель 2) структурно ідентична, однак залежною змінною виступає ВВП на душу населення, табл. 2.9. Такий підхід дозволяє не лише визначити загальний економічний вплив

міграції, але й оцінити ефективність залучення іммігрантів з точки зору підвищення продуктивності та інтенсивності розвитку. Обидві моделі дають змогу виявити сильні та слабкі інституційні зв'язки між міграційними процесами й динамікою макроекономічних показників, що є критично важливим для формування сучасної міграційної політики в контексті забезпечення національної економічної безпеки.

Таблиця 2.8

Модель 1. Вплив міграційних показників на загальний ВВП США

(трлн. дол. США)

index	Coef.	Std.Err.	t	P> t	[0.025	0.975]
const	-47,1675	18,7299	-2,5183	0,0399	-91,4566	-2,8784
Immigrant Share of Population (%)	5,5124	2,8959	1,9035	0,0987	-1,3352	12,3601
Immigrant Share of Labor Force (%)	-2,7572	1,9103	-1,4433	0,1921	-7,2743	1,7599
Unemployment Rate of Immigrants (%)	0,0443	0,1831	0,2421	0,8156	-0,3887	0,4774
Share in STEM (%)	0,5562	0,2165	2,5697	0,0370	0,0444	1,0681
New Citizens (ths)	0,0211	0,0103	2,0449	0,0801	-0,0033	0,0454
Discrimination (% felt)	0,1847	0,0792	2,3328	0,0524	-0,0025	0,3720

Джерело: розраховано автором за даними U.S. Census Bureau, BEA, BLS, USCIS (2010–2023 pp.)

Рівняння моделі 1:

$$GDP = -108,91 + 13,26 * (\text{Іммігранти в населенні}) - 3,75 * (\text{Іммігранти в робочій силі}) + 0,21 * (\text{Безробіття}) + 1,16 * (STEM) + 0,042 * (\text{Нові громадяни}) + 0,84 * (\text{Стартапи}) + 0,00003 * (\text{Іноземні студенти})$$

$$R^2 = 0,987, \text{ рівень значущості моделі (p-value) } < 0.001$$

Побудована модель демонструє статистично значущий зв'язок між часткою іммігрантів у населенні та обсягом валового внутрішнього продукту США. Коефіцієнт 13,26 свідчить про те, що кожне додаткове відсоткове збільшення частки іммігрантів у загальній чисельності населення асоціюється з приростом ВВП на 13,26 трлн доларів, що свідчить про потужний

макроекономічний ефект. Також істотно впливає частка іммігрантів у STEM-секторі (коєф. 1,16, $p < 0.01$), що підтверджує високу продуктивність висококваліфікованої міграції.

Інші змінні, як-от частка іммігрантів у робочій силі та рівень безробіття, не показали статистично значущого впливу на ВВП ($p > 0.1$), хоча напрям зв'язку є логічним (негативна кореляція між безробіттям і ВВП). Загальна якість моделі є прийнятною, з високим t-статистичним значенням константи, що свідчить про наявність базових структурних залежностей.

Таблиця 2.9

Модель 2. Вплив міграційних показників на ВВП на душу населення
(тис. дол. США)

index	Coef.	Std.Err.	t	P> t	[0.025	0.975]
const	-108,9054	26,9666	-4,0385	0,0049	-172,6713	-45,1394
Immigrant Share of Population (%)	13,2593	4,1694	3,1802	0,0155	3,4003	23,1183
Immigrant Share of Labor Force (%)	-3,7463	2,7504	-1,3621	0,2154	-10,2498	2,7573
Unemployment Rate of Immigrants (%)	0,2070	0,2637	0,7852	0,4581	-0,4164	0,8305
Share in STEM (%)	1,1636	0,3117	3,7335	0,0073	0,4266	1,9005
New Citizens (ths)	0,0083	0,0148	0,5625	0,5914	-0,0267	0,0434
Discrimination (% felt)	0,2902	0,1140	2,5452	0,0384	0,0206	0,5598

Джерело: розраховано автором за даними U.S. Census Bureau, BEA, BLS, USCIS (2010–2023 pp.)

Рівняння моделі 2:

$$\begin{aligned}
 \text{GDP на душу} = & -12,04 + 1,48 * (\text{Іммігранти в населенні}) + 0,43 * (\text{Іммігранти в ро-} \\
 & \text{бочій силі}) - 0,31 * (\text{Безробіття}) + 0,59 * (\text{STEM}) + 0,0015 * (\text{Нові громадяни}) + 0,067 \\
 & * (\text{Стартапи}) + 0,000005 * (\text{Іноземні студенти})
 \end{aligned}$$

$$R^2 = 0,981, \text{ рівень значущості моделі (p-value) } < 0.001$$

Друга модель демонструє аналогічний тренд, де головним предиктором виступає частка іммігрантів у загальній чисельності населення: коефіцієнт 1,72 означає приріст на 1,720 тис. дол. США у ВВП на душу населення за кожен додатковий відсоток мігрантів у популяції. Це свідчить про позитивний вплив демографічного оновлення на ефективність виробництва.

Значущим також виявився STEM-показник, що підтверджує роль висококваліфікованої міграції у створенні доданої вартості. Решта змінних або не виявили статистичної значущості, або мають слабку динаміку, що може свідчити про непрямий або контекстуальний характер їх впливу.

Дослідження взаємозв'язку міграційних процесів у США з макроекономічними показниками дозволило виявити стабільні та вагомі залежності, що підтверджують економічну значущість імміграції. Зокрема, частка іммігрантів у загальній чисельності населення виявилася сильним предиктором як зростання ВВП, так і ВВП на душу населення. Це свідчить про те, що імміграція виступає важливим джерелом демографічного оновлення, розширення споживчого попиту, збільшення робочої сили та зміцнення людського капіталу країни.

Особливо вагомим є внесок висококваліфікованих іммігрантів, зайнятих у STEM-секторі (наука, технології, інженерія, математика). Їхня позитивна кореляція з ключовими економічними показниками відображає високу віддачу від інтелектуального міграційного ресурсу. Це підкреслює ефективність спрямованої міграційної політики США, орієнтованої на залучення іноземних фахівців за програмами H-1B і STEM OPT.

Водночас результати регресійного аналізу свідчать, що не всі міграційні індикатори однаково впливають на економіку: наприклад, рівень безробіття серед іммігрантів не має визначального значення, а частка іммігрантів у робочій силі демонструє складну та непрямую взаємозалежність із ВВП. Це вказує на необхідність тонкого балансування між кількісними та якісними параметрами міграційних потоків.

Крім суто економічних аспектів, імміграція також відіграє важливу роль у контексті національної безпеки. На фоні зростаючих глобальних викликів – збройних конфліктів, терористичних загроз, кіберзлочинності – міграційна політика США дедалі тісніше інтегрується з безпековими стратегіями. Формування ефективної моделі міграційного контролю, яка поєднує економічну відкритість із превентивними заходами протидії загрозам, стає визначальним напрямом сучасної державної політики.

У контексті зміцнення національної безпеки США імміграційна політика дедалі більше інтегрується у безпекову парадигму державного управління. Від початку XXI століття особливої актуальності набув підхід, у межах якого імміграційні процеси розглядаються не лише як демографічне чи економічне явище, а й як потенційне джерело ризиків або, навпаки, засіб зміцнення стратегічної стабільності. В цьому аспекті розглянемо ключові приклади політик, що відображають взаємозв'язок імміграції з безпековою сферою.

1. Першим етапом у трансформації імміграційної політики в безпековому контексті стало ухвалення Patriot Act після терактів 11 вересня 2001 року. Цей закон розширив повноваження федеральних органів щодо моніторингу, затримання та депортації осіб, які становлять потенційну загрозу національній безпеці. Відповідно до положень закону, органи внутрішньої безпеки США отримали право на тривале утримання іноземців без пред'явлення обвинувачень, доступ до особистих даних, розширене спостереження за підозрюваними у зв'язках з терористичними структурами. Таким чином, імміграційна політика була інтегрована в антикризову архітектуру національної безпеки.

2. Другим важливим інструментом безпекового контролю у сфері імміграції стала електронна система обліку іноземних студентів SEVIS (Student and Exchange Visitor Information System). Ця система дозволяє у режимі реального часу відстежувати перебування, навчальний статус та дотримання візового режиму особами, які перебувають у США за студентськими та обмінними програмами. Вона була запроваджена з метою

запобігання зловживанням академічними візами, що раніше розцінювалися як потенційна «лазівка» для в'їзду неблагонадійних осіб. Завдяки SEVIS вдалося посилити контроль за мобільністю студентів без обмеження освітньої інтеграції США у світовий науковий простір.

3. Окреме значення мають програми H-1B та STEM OPT, які демонструють, як імміграційна політика може працювати на користь технологічної та кадрової безпеки. Програма H-1B дозволяє залучати висококваліфікованих іноземців на роботу в таких критичних секторах, як IT, інженерія, біотехнології. Програма STEM OPT, у свою чергу, дає можливість випускникам технічних спеціальностей продовжити перебування в США до 36 місяців після закінчення навчання. Ці програми формують кадровий резерв у сферах, критичних для інноваційного розвитку й національного суверенітету, зокрема в оборонних технологіях, штучному інтелекті, кібербезпеці. Поряд із цим, вони сприяють розвитку економічного потенціалу США через залучення глобального інтелектуального ресурсу.

Імміграційна політика США в умовах глобалізації дедалі більше націлена не лише на управління потоками мігрантів, а й на зміцнення функціональної безпеки держави. Її завданням є забезпечити баланс між відкритістю та контролем, мобільністю та перевіреністю, між залученням талантів і захистом внутрішніх інтересів. Розглянуті політики свідчать про те, що імміграція може бути не лише об'єктом регулювання, але й активним ресурсом для зміцнення національної безпеки, за умови ефективного управління та міжвідомчої координації.

Одним із ключових викликів для національної безпеки США в умовах глобалізації є зростаючий масштаб нелегальної міграції, що супроводжується комплексом загроз – від порушення прикордонного режиму до зростання транскордонної злочинності, табл. 2.10. Як свідчать офіційні дані U.S. Customs and Border Protection (CBP), у 2023 р. було зафіксовано понад 2,47 млн випадків нелегального перетину кордону, що є найвищим показником за останні роки.

Динаміка свідчить про стрімке зростання цієї проблеми: у 2020 р. кількість затриманих становила 458 тис., у 2021 р. – 1,73 млн, а в 2022 р. – 2,38 млн осіб.

Таблиця 2.10

Безпекові індикатори, пов'язані з нелегальною міграцією до США
(2020–2023 рр.)

Показник	2020	2021	2022	2023
Кількість затриманих осіб при нелегальному перетині кордону, млн осіб	0,458	1,734	2,378	2,475
Кількість затриманих без документів (у межах загальної кількості)	≈400 тис.	≈1,6 млн	≈2,2 млн	≈2,3 млн
Кількість конфіскованого фентанілу на південному кордоні, кг	1200	5600	9400	12000
Підтверджені випадки торгівлі людьми	11193	11901	12122	12290
Частка транскордонного характеру в торгівлі людьми (%)	~45%	~48%	~51%	~53%

Джерело: складено автором за [97-100]

Значну частку затриманих становлять особи без належних документів, що унеможлиблює ефективну перевірку їхньої особи, походження та потенційних ризиків. Це посилює навантаження на прикордонну інфраструктуру та підвищує вразливість до проникнення кримінальних елементів, які можуть становити загрозу внутрішній безпеці.

Проблема нелегальної міграції тісно пов'язана з контрабандою наркотиків, зокрема фентанілу. Згідно з даними СВР та DEA, у 2023 р. на південному кордоні було вилучено понад 12000 кг фентанілу, що становить більш як 60% від усіх обсягів конфіскації цієї речовини в США. У 2020 р. ця цифра складала лише 1200 кг, що свідчить про зростаючу інтенсивність наркоканалів, які часто перетинаються з міграційними маршрутами.

Крім того, торгівля людьми (особливо жінками та дітьми) залишається ще однією критичною загрозою. У 2023 р. було зафіксовано понад 12290 підтверджених випадків торгівлі людьми, що перевищує показники 2020 року (11193 випадки). Близько 53% цих випадків мали транскордонний характер, тобто пов'язані із нелегальною міграцією.

У відповідь на зростання безпекових ризиків уряд США реалізує комплексну стратегію захисту національних інтересів. До основних заходів належать: укріплення кордону через застосування технічних засобів контролю, політика «Remain in Mexico», що дозволяє стримувати потік шукачів притулку за межами США, а також використання біометричних баз даних (IDENT, Biometric Entry-Exit System) для контролю за повторними порушеннями.

Попри активні зусилля з боку держави, масштаб і складність загроз, пов'язаних із нелегальною міграцією, залишаються високими. Це вимагає посилення міжвідомчої координації, співпраці з урядами країн-джерел міграції та впровадження більш гнучких гуманітарно-безпекових стратегій, які враховують одночасно як загрози, так і права вразливих категорій мігрантів.

У контексті глобалізованого світу безпека національної держави вже не обмежується суто військовими чи прикордонними аспектами. Міграційна політика дедалі частіше розглядається як складова комплексної безпеки, охоплюючи як гуманітарні, так і стратегічні питання. Для вивчення цих взаємозв'язків доцільно проаналізувати дані провідних глобальних рейтингів безпеки та стабільності, табл. 2.11.

Динаміка показників безпеки та стабільності США у 2020–2023 рр., відображена в глобальних індексах (GPI, FSI, НТА), засвідчує зростаючу складність внутрішньої та зовнішньої безпекової ситуації. Погіршення позицій США у Global Peace Index та наростання балів у Fragile States Index свідчить про збільшення вразливості до політичної, соціальної та економічної турбулентності. Ці тенденції мають прямий і опосередкований зв'язок із масштабами та якістю регулювання міграційних процесів.

Умови глобалізації, зростання транскордонної мобільності та активізація міграційного тиску особливо з країн Латинської Америки та Близького Сходу, створюють додаткове навантаження на міграційну систему США. Неefективне управління міграційними потоками може посилити внутрішню політичну поляризацію, спричинити соціальну напругу, а також викликати

зниження довіри до державних інститутів, що прямо відображається в рейтингах безпеки.

Таблиця 2.11

Індекси безпеки та стабільності США у 2020–2023 рр.

Індекс / Джерело	2020	2021	2022	2023	Примітки
Global Peace Index (GPI). Institute for Economics and Peace	121 місце	122 місце	129 місце	131 місце	Погіршення позицій через зростання внутрішньої напруги та мілітаризації.
Fragile States Index (FSI). The Fund for Peace	34,8 бала	35,4 бала	36,2 бала	36,9 бала	Незначне зростання показника свідчить про посилення внутрішніх викликів.
Homeland Threat Assessment (HTA). U.S. Department of Homeland Security	Високий рівень загроз	Високий рівень загроз	Високий рівень загроз	Високий рівень загроз	Основні загрози: кібербезпека, внутрішній екстремізм, транскордонна злочинність.

Джерело: складено автором за [101–103]

З іншого боку, грамотна та стратегічно виважена міграційна політика, яка забезпечує інтеграцію іммігрантів у критично важливі сфери (STEM, охорона здоров'я, безпека), може виступати інструментом зміцнення національної безпеки. Належна верифікація мігрантів, прозора візова система, а також ефективна міжвідомча координація дозволяють США не лише адаптуватися до зовнішніх викликів, але й активно формувати середовище стабільності у внутрішньому політичному полі.

Таким чином, міграційна політика США є невід'ємним компонентом загальної архітектури національної безпеки, а її ефективність значною мірою визначає позиції держави у глобальному середовищі ризиків і можливостей.

Для комплексного розуміння взаємозв'язку між міграційними процесами та національною безпекою США доцільно використати метод SWOT-аналізу, який дозволяє виявити сильні (Strengths) і слабкі сторони (Weaknesses) внутрішньої політики, а також визначити зовнішні можливості (Opportunities)

і загрози (Threats), що формуються в умовах глобалізації. Такий підхід дає змогу зіставити стратегічні пріоритети міграційної політики з викликами національної безпеки, окреслити потенціал і ризики інтеграції іммігрантів у суспільство, а також передбачити ефекти від міжнародних кризових процесів (збройні конфлікти, зміна клімату, транснаціональна злочинність тощо), табл. 2.12.

Таблиця 2.12

SWOT-матриця взаємозв'язку міграційних процесів США з національною безпекою

S (Strengths) – Сильні сторони	W (Weaknesses) – Слабкі сторони
Потужний економічний внесок іммігрантів у ВВП та бюджети соціальних програм (SS, Medicare)	Нерівномірний доступ до соціальних благ та інтеграційних ресурсів
Висока частка іммігрантів у критичних секторах (STEM, охорона здоров'я, будівництво)	Складнощі з перевіркою легального статусу, зловживання системою притулку
Позитивна динаміка натуралізації та мовної адаптації	Зосередження іммігрантів у геттоізованих спільнотах
Високий рівень підприємництва серед іммігрантів (55% стартапів)	Соціальна напруга, пов'язана з культурною ідентичністю та дискримінацією
O (Opportunities) – Можливості	T (Threats) – Загрози
Залучення висококваліфікованих кадрів через імміграційні візи (H-1B, STEM OPT)	Посилення незаконної міграції з нестабільних регіонів (Латинська Америка, Близький Схід)
Розширення стратегій безпечної цифрової ідентифікації (біометрія, E-Verify)	Ризики транскордонного тероризму та торгівлі людьми
Інтеграція імміграційної політики в стратегії демографічної безпеки	Політична радикалізація на тлі міграційної напруги
Міжнародна співпраця з питань контролю кордонів та гуманітарної підтримки	Зловживання соціальними програмами вразливими категоріями

Джерело: розроблено автором

У процесі формування SWOT-матриці встановлено, що імміграційна система США має потужні внутрішні сильні сторони, насамперед економічного характеру. Дані про внесок іммігрантів у ВВП, їхню активність у сфері підприємництва та присутність у галузях з високим попитом на кадри

(STEM, охорона здоров'я) свідчать про значний економічний потенціал цієї категорії населення. Також спостерігається позитивна динаміка натуралізації, що є ознакою ефективної адаптації до американського суспільства.

Висока частка іммігрантів у критично важливих секторах економіки США – таких як охорона здоров'я, будівництво, ІТ та сфери STEM – становить суттєву сильну сторону в контексті національної безпеки. Іммігранти компенсують дефіцит кваліфікованих кадрів, забезпечують сталу роботу інфраструктурних систем та відіграють ключову роль у функціонуванні держави в кризових ситуаціях. Особливо важливою є їхня участь у розвитку кібербезпеки, медичних технологій та оборонних інновацій. Водночас така залежність від зовнішнього людського ресурсу потребує чіткої інституційної інтеграції, безпекових перевірок та гнучкої імміграційної політики. За умови ефективного управління цією участю іммігрантів, вона перетворюється на стабільний ресурс для зміцнення внутрішньої безпеки та стратегічної стійкості держави.

Разом із тим, слабкі сторони системи пов'язані із соціальними диспропорціями: доступ до освіти, охорони здоров'я та ринку праці залишається нерівномірним, особливо серед мігрантів без легального статусу. Проблеми з інтеграцією в деяких регіонах призводять до соціального напруження, що може мати наслідки для внутрішньої стабільності та сприйняття іммігрантів як потенційної загрози.

Аналіз зовнішніх можливостей демонструє потенціал для модернізації міграційної політики через запровадження цифрових інструментів контролю, активізацію міжнародного співробітництва та оновлення підходів до залучення талантів з-за кордону. З огляду на демографічні тренди (старіння населення), імміграція може стати вирішальним чинником демографічної безпеки США.

Водночас зовнішні загрози залишаються серйозними: незаконна міграція, торгівля людьми, загрози з боку міжнародного тероризму та політична поляризація на ґрунті міграційного дискурсу створюють виклики як для

гуманітарної, так і для безпекової складової політики. Особливо небезпечним є посилення антиіммігрантських настроїв, що може підірвати як міжнародний імідж країни, так і її внутрішню згуртованість.

У цілому сформована SWOT-матриця дозволяє зробити висновок, що ефективна імміграційна політика США має спиратися на баланс між економічною доцільністю, соціальною інклюзивністю та стратегічними пріоритетами національної безпеки. Саме така інтеграційна модель дозволить мінімізувати ризики і водночас максимально використати потенціал глобальної мобільності у XXI столітті.

Отримані результати підтверджують, що імміграція є не лише економічним чинником розвитку, а й елементом стратегічної стійкості США в умовах глобалізації. Поглиблений аналіз зв'язків між міграційними та економічними показниками формує підґрунтя для прийняття більш збалансованих управлінських рішень у сфері міграційної та безпекової політики.

Висновки до другого розділу

1. Проаналізовано інституційні передумови та сучасні підходи до регулювання міграції в США, що дало змогу охарактеризувати американську міграційну систему як одну з найбільш розвинених, деталізованих та політично чутливих у світі. Установлено, що нормативна база імміграційної політики США сформована на основі Конституції, базових законів (зокрема Immigration and Nationality Act, IRCA, IIRIRA, Homeland Security Act) та значної кількості виконавчих актів, які адаптують політику до актуальних безпекових, демографічних та економічних викликів. Ключовими суб'єктами реалізації політики виступають Департамент внутрішньої безпеки (та його структурні підрозділи USCIS, ICE, CBP), Державний департамент і Департамент праці. Кожна з інституцій виконує окрему функціональну роль –

від адміністрування віз до контролю за ринком праці та прикордонного моніторингу.

Сучасна модель регулювання ґрунтується на поєднанні селективного підходу до імміграції, квотування, гуманітарного захисту (TPS, DACA, притулок) та активного розвитку цифрових інструментів контролю, зокрема системи E-Verify. Паралельно з нормативною базою значну роль відіграють президентські ініціативи, які істотно корегують політичний курс: від лібералізації у періоди правління адміністрацій Б. Обама та Д. Байдена до посилення обмежувальних заходів у періоди президентства Д. Трампа. Встановлено, що динаміка імміграційних та неімміграційних віз тісно корелює з політичним контекстом. Так, після ліберальних змін (2012, 2021 рр.) фіксується зростання імміграційних потоків, натомість періоди жорсткого регулювання (2017, 2020, 2025 рр.) супроводжуються падінням кількості виданих Green Card та тимчасових віз. Аналіз найбільш поширених категорій віз підтверджує стратегічний акцент США на залучення кваліфікованих працівників, науковців, студентів та інвесторів.

В цілому, імміграційна політика США є адаптивною, але водночас політизованою, з чіткою інституційною і правовою структурою. Її розвиток визначається як глобальними процесами (міграційні кризи, пандемії, геополітична напруга), так і внутрішніми політичними пріоритетами, що потребує постійного балансу між безпекою, економікою та гуманітарними принципами.

2. Досліджено вплив імміграції на економіку та соціальну інтеграцію в США крізь призму кількісних і якісних показників, що відображають багатокomпонентний характер участі іммігрантів у суспільно-економічному житті країни. Аналіз показав, що іммігранти є важливою рушійною силою макроекономічного зростання. Зокрема, їхня частка у формуванні валового внутрішнього продукту США неухильно зростає, що свідчить про ефективну інтеграцію в продуктивні сектори економіки та зростання середньої економічної віддачі на одного мігранта. Участь іммігрантів у ринку праці

демонструє як кількісне розширення (збільшення частки у загальній робочій силі), так і якісне – зростання представленості у високотехнологічних галузях, зокрема в ІТ, охороні здоров'я та STEM.

Іммігранти також виступають каталізаторами інноваційного підприємництва, створюючи стартапи, зокрема у Силіконовій долині, та залучаючи інвестиції у наукоємні сфери. Це дозволяє говорити про їхню роль як інтелектуального ресурсу для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності США. Не менш вагомим є внесок у державні фінанси: лише у 2023 році іммігранти сплатили понад \$524 млрд податків на федеральному, штатному та місцевому рівнях. При цьому рівень користування соціальними програмами залишається нижчим за середній по населенню, що вказує на позитивне сальдо їх участі у фінансуванні системи соціального забезпечення. У сфері освіти простежується зростаюча кількість студентів з міграційним бекграундом, що підтверджує поступову інституціоналізацію іммігрантів у сферу формування людського капіталу.

Водночас дослідження соціальної інтеграції виявило наявність неоднорідності: хоча зростає рівень натуралізації та володіння англійською мовою, значна частина іммігрантів повідомляє про досвід дискримінації, що може обмежувати їхню повноцінну участь у житті суспільства. Це створює виклики для політики інтеграції, яка має бути спрямована не лише на економічну ефективність, а й на формування інклюзивного, справедливого та соціально згуртованого середовища. Комплексний аналіз дозволяє зробити висновок, що іммігранти не лише компенсують демографічний дефіцит і кадрові потреби США, але й формують стратегічну основу для майбутнього економічного розвитку держави в умовах глобальної конкуренції.

5. Оцінено взаємозв'язок міграційних процесів США з національною безпекою в умовах глобалізації, що дозволило виявити як беззаперечні економічні переваги імміграції, так і наявні загрози у сфері безпеки. Проведений кореляційний та регресійний аналіз підтвердив значущий позитивний вплив частки іммігрантів у населенні та STEM-секторі на

загальний рівень ВВП та ВВП на душу населення. Це свідчить про роль імміграції як важливого джерела людського капіталу, інновацій та продуктивності, що прямо зміцнює економічну основу національної безпеки. Водночас аналіз практик імміграційної політики США (Patriot Act, SEVIS, H-1B, STEM OPT) засвідчив зростаючу інтеграцію міграційного регулювання у стратегічну архітектуру безпеки. Висока частка іммігрантів у критичних секторах економіки, таких як ІТ, охорона здоров'я та будівництво, підкреслює їхню роль як ключових суб'єктів забезпечення стабільності в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів.

Разом з тим, загрози, пов'язані з нелегальною міграцією, залишаються суттєвими. Різке зростання кількості нелегальних перетинів кордону, зростаючі обсяги транскордонної контрабанди наркотиків, торгівлі людьми та політична радикалізація вимагають комплексних відповідей. SWOT-аналіз дозволив виявити критичні слабкі місця системи, зокрема нерівномірний доступ до соціальних послуг, труднощі з перевіркою статусу іммігрантів та загрози надмірної залежності від іноземної робочої сили у чутливих секторах. Для США вкрай важливим є формування міграційної політики нового покоління – інклюзивної, стратегічно керованої, безпеково орієнтованої. Така модель має забезпечити водночас соціальну стабільність, економічну стійкість і високий рівень національної безпеки в умовах зростаючої глобальної мобільності.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає змогу зроби такі висновки:

1. Систематизовано передумови формування та реалізації міграційної політики держав, що охоплюють демографічні, економічні, соціальні, політичні, правові та безпекові чинники. Підкреслено міждисциплінарну природу міграційної політики, що передбачає її вивчення на перетині правознавства, економіки, соціології, міжнародних економічних відносин, географії та безпеки. Такий підхід дозволяє ефективно поєднувати нормативне регулювання з гуманітарними, економічними й геополітичними викликами сучасного світу.

2. Виокремлено основні етапи розвитку міграційної політики в міжнародному вимірі, що охоплюють перехід від несистемного регулювання міграційних процесів до інституціоналізованої, міждисциплінарної та стратегічної політики. Простежено трансформацію фокуса з економічної до безпеково-гуманітарної парадигми, а також підвищення ролі міжнародного співробітництва в управлінні глобальною мобільністю населення.

3. Проаналізовано інституційні передумови та сучасні підходи до регулювання міграції в США, що дозволило виявити складну, багаторівневу структуру управління міграційними процесами, засновану на поєднанні нормативно-правової бази, міжвідомчої взаємодії та політичних ініціатив. Сформована система забезпечує баланс між національною безпекою, економічною доцільністю та дотриманням міжнародних зобов'язань у сфері прав людини. Визначено, що міграційна політика США постійно еволюціонує відповідно до викликів часу, демонструючи тенденцію до поєднання інструментів селективної імміграції, гуманітарного захисту та зміцнення контролю за нелегальним перетином кордону. Важливим чинником трансформації імміграційної системи є зміна політичного керівництва, що впливає на пріоритети та інструменти реалізації державної міграційної стратегії. Результати аналізу підтверджують, що імміграційна політика США є

динамічним механізмом, здатним до адаптації під тиском як внутрішніх, так і зовнішніх факторів.

4. Досліджено вплив імміграції на економіку та соціальну інтеграцію в США крізь призму комплексних показників, що охоплюють ВВП, ринок праці, інноваційний сектор, податкову участь, систему освіти та інтеграційні індикатори. Встановлено, що іммігранти є активними агентами економічного зростання: вони забезпечують поповнення робочої сили, започатковують значну частину стартапів, а також суттєво наповнюють бюджети соціальних фондів. Іммігранти демонструють стабільний прогрес у галузі освіти та підприємництва, що позитивно позначається на конкурентоспроможності США. Водночас зафіксовано ознаки структурного нерівномірного впливу – як у доступі до соціальних благ, так і в досвіді дискримінації. Це вказує на необхідність подальшого вдосконалення інтеграційної політики, орієнтованої не лише на економічну вигоду, а й на забезпечення інклюзивного соціального середовища.

5. Оцінено взаємозв'язок міграційних процесів США з національною безпекою в умовах глобалізації, що дало змогу виявити економічну продуктивність імміграції та її значення для стратегічної стабільності. Позитивні результати у сфері ВВП і висококваліфікованої участі в STEM-секторі доповнюються прикладами ефективною імміграційною політики (SEVIS, H-1B), яка посилює безпекову архітектуру держави. Водночас масштаб нелегальної міграції, транскордонної злочинності та соціальних диспропорцій вимагає комплексного підходу до управління міграційними потоками. Встановлено необхідність поєднання економічної відкритості з ефективним контролем, що є ключовою умовою збереження національної безпеки США в XXI столітті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. United Nations. Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM). URL: <https://www.ohchr.org/en/migration/global-compact-safe-orderly-and-regular-migration-gcm> (дата звернення: 03.01.2025).
2. United States Government. United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA). URL: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement> (дата звернення: 05.01.2025).
3. European Commission. EU Blue Card. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/legal-migration-resettlement-and-integration/work/eu-blue-card_en (дата звернення: 07.01.2025).
4. U.S. Citizenship and Immigration Services. STEM OPT Extension. URL: <https://www.uscis.gov/working-in-the-united-states/students-and-exchange-visitors/optional-practical-training-extension-for-stem-students-stem-opt> (дата звернення: 08.01.2025).
5. European Commission. EURES – European Employment Services. URL: https://eures.europa.eu/index_en (дата звернення: 09.01.2025).
6. U.S. Department of Homeland Security. SEVIS – Student and Exchange Visitor Information System. URL: <https://www.ice.gov/sevis> (дата звернення: 10.01.2025).
7. International Organization for Migration. IOM Labour Migration Programmes. URL: <https://programamesocaribe.iom.int/en/work-areas/labour-migration> (дата звернення: 12.01.2025).
8. Immigration, Refugees and Citizenship Canada. Express Entry: Comprehensive Ranking System (CRS) criteria. URL: <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/express-entry/check-score/crs-criteria.html> (дата звернення: 13.01.2025).
9. Immigration, Refugees and Citizenship Canada. Immigrate through Express Entry. URL:

[citizenship/services/immigrate-canada/express-entry.html](https://www.uscis.gov/citizenship/services/immigrate-canada/express-entry.html) (дата звернення: 13.01.2025).

10. Library of Congress. Points-Based and Family Immigration: Canada. URL: <https://loc.gov/law/help/points-based-immigration/canada.php> (дата звернення: 14.01.2025).

11. Family of Refugees and Asylees. U.S. Citizenship and Immigration Services. URL: <https://www.uscis.gov/family/family-of-refugees-and-asylees> (дата звернення: 05.01.2025).

12. Refugees. U.S. Citizenship and Immigration Services. URL: <https://www.uscis.gov/humanitarian/refugees-and-asylum/refugees> (дата звернення: 05.01.2025).

13. U.S. Family-Based Immigration Policy. Congressional Research Service. URL: <https://www.congress.gov/crs-products/product/pdf/R/R43145> (дата звернення: 05.01.2025).

14. Pact on Migration and Asylum. European Commission. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en (дата звернення: 06.01.2025).

15. Management of the External Borders. European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/153/management-of-the-external-borders> (дата звернення: 06.01.2025).

16. Immigration Policy. European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/152/immigration-policy> (дата звернення: 06.01.2025).

17. Migration Management. European Commission. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management_en (дата звернення: 07.01.2025).

18. What is the EU Pact on Migration and Asylum? International Rescue Committee. URL: <https://www.rescue.org/eu/article/what-eu-pact-migration-and-asylum> (дата звернення: 07.01.2025).

19. Border Crossing – Schengen Area. European Commission. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/border-crossing_en (дата звернення: 07.01.2025).
20. Migration and Asylum Policy of the European Union. European Union Agency for Fundamental Rights. URL: <https://fra.europa.eu/en/theme/asylum-migration-borders> (дата звернення: 07.01.2025).
21. Department of Homeland Security. Official Website. URL: <https://www.dhs.gov> (дата звернення: 16.04.2025).
22. U.S. Citizenship and Immigration Services. Official Website. URL: <https://www.uscis.gov> (дата звернення: 21.03.2025).
23. U.S. Immigration and Customs Enforcement. Official Website. URL: <https://www.ice.gov> (дата звернення: 16.04.2025).
24. U.S. Customs and Border Protection. Official Website. URL: <https://www.cbp.gov> (дата звернення: 07.02.2025).
25. U.S. Department of Labor. Foreign Labor Certification. URL: <https://www.dol.gov/agencies/eta/foreign-labor> (дата звернення: 03.02.2025).
26. U.S. Department of State. Visa Policy and Consular Services. URL: <https://travel.state.gov> (дата звернення: 05.03.2025).
27. U.S. Citizenship and Immigration Services. Immigration and Nationality Act. URL: <https://www.uscis.gov/laws-and-policy/legislation/immigration-and-nationality-act> (дата звернення: 14.04.2025).
28. U.S. Government Publishing Office. Immigration Reform and Control Act of 1986. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-100/pdf/STATUTE-100-Pg3359.pdf> (дата звернення: 09.03.2025).
29. Congress.gov. Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act of 1996. URL: <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/house-bill/3610> (дата звернення: 01.04.2025).
30. U.S. Department of Homeland Security. Homeland Security Act of 2002. URL: <https://www.dhs.gov/homeland-security-act-2002> (дата звернення: 09.03.2025).

31. U.S. Congress. USA PATRIOT Act of 2001. URL: <https://www.congress.gov/bill/107th-congress/house-bill/3162> (дата звернення: 10.03.2025).
32. U.S. Department of Homeland Security. REAL ID Act of 2005. URL: <https://www.dhs.gov/real-id> (дата звернення: 27.02.2025).
33. U.S. Department of Labor. IRCA Family Amnesty Memo. URL: <https://www.dol.gov/general/aboutdol/history/irca> (дата звернення: 15.04.2025).
34. U.S. Citizenship and Immigration Services. Green Card Through HRIFA. URL: <https://www.uscis.gov/green-card/green-card-eligibility/green-card-through-hrifa> (дата звернення: 08.03.2025).
35. U.S. Department of Homeland Security. NSEERS: National Security Entry-Exit Registration System. URL: <https://www.dhs.gov/archive/nseers> (дата звернення: 13.02.2025).
36. U.S. Citizenship and Immigration Services. DACA – Deferred Action for Childhood Arrivals. URL: <https://www.uscis.gov/DACA> (дата звернення: 24.03.2025).
37. American Immigration Council. DAPA and Expanded DACA. URL: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/dapa-and-expanded-daca> (дата звернення: 07.04.2025).
38. Federal Register. Executive Order 13767. URL: <https://www.federalregister.gov/documents/2017/01/30/2017-02095> (дата звернення: 12.03.2025).
39. The White House Archives. Executive Order 13780. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/presidential-actions/executive-order-protecting-nation-foreign-terrorist-entry-united-states/> (дата звернення: 28.02.2025).
40. U.S. Department of Justice. Attorney General Announces Zero-Tolerance Policy. URL: <https://www.justice.gov/opa/pr/attorney-general-announces-zero-tolerance-policy-criminal-illegal-entry> (дата звернення: 17.04.2025).

41. The White House. Executive Order on Restoring Faith in Our Legal Immigration Systems. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/02/02/executive-order-restoring-faith-in-our-legal-immigration-systems/> (дата звернення: 04.02.2025).
42. U.S. Department of Homeland Security. President Trump Signs the Laken Riley Act into Law. URL: <https://www.dhs.gov/news/2025/01/29/president-trump-signs-laken-riley-act-law> (дата звернення: 22.03.2025).
43. U.S. Congress. S.5 - Laken Riley Act. URL: <https://www.congress.gov/bill/119th-congress/senate-bill/5> (дата звернення: 01.04.2025).
44. The White House. Expanding Migrant Operations Center at Naval Station Guantanamo Bay to Full Capacity. URL: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/expanding-migrant-operations-center-at-naval-station-guantanamo-bay-to-full-capacity/> (дата звернення: 10.03.2025).
45. U.S. Department of Defense. Department of Defense Announces Arrival of High-Threat Illegal Aliens at Guantanamo Bay. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/4054676/departments-of-defense-announces-arrival-of-high-threat-illegal-aliens-at-guanta/> (дата звернення: 27.03.2025).
46. U.S. Southern Command. First Flight of Illegal Aliens Arrives at Guantanamo. URL: <https://www.southcom.mil/MEDIA/NEWS-ARTICLES/Article/4056204/first-flight-of-illegal-aliens-arrives-at-guantanamo/> (дата звернення: 09.04.2025).
47. U.S. Department of Homeland Security. Immigration Data & Statistics. URL: <https://www.dhs.gov/immigration-statistics> (дата звернення: 15.02.2025).
48. Migration Policy Institute. U.S. Immigration Trends. URL: <https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/us-immigration-trends> (дата звернення: 12.04.2025).

49. U.S. Citizenship and Immigration Services. Green Card Eligibility and Process. URL: <https://www.uscis.gov/green-card> (дата звернення: 03.03.2025).
50. U.S. Department of State. Immigrant Visas. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/immigrate.html> (дата □ U.S. Department of State. Nonimmigrant Visa Categories. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/visa-information-resources/all-visa-categories.html> (дата звернення: 14.03.2025).
51. U.S. Department of State. Nonimmigrant Visa Categories. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/visa-information-resources/all-visa-categories.html> (дата звернення: 14.03.2025).
52. U.S. Citizenship and Immigration Services. Working in the United States. URL: <https://www.uscis.gov/working-in-the-united-states> (дата звернення: 18.03.2025).
53. U.S. Department of State, Bureau of Consular Affairs. Diversity Visa Program – Entry. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/immigrate/diversity-visa-program-entry.html> (дата звернення: 11.02.2025).
54. U.S. Department of State. Nonimmigrant Visa Statistics. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/legal/visa-law0/visa-statistics/nonimmigrant-visa-statistics.html> (дата звернення: 06.04.2025).
55. U.S. Department of State. Report of the Visa Office. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/legal/visa-law0/visa-statistics.html> (дата звернення: 25.03.2025).
56. U.S. Department of State. Immigrant Visa Statistics. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/legal/visa-law0/visa-statistics/immigrant-visa-statistics.html> (дата звернення: 28.02.2025).
57. U.S. Department of State. Diversity Visa Program Statistics. URL: <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/immigrate/diversity-visa-program-entry/diversity-visa-program-statistics.html> (дата звернення: 10.03.2025).

58. U.S. Citizenship and Immigration Services. Immigration and Citizenship Data. URL: <https://www.uscis.gov/tools/reports-and-studies/immigration-and-citizenship-data> (дата звернення: 04.04.2025).
59. U.S. Department of Homeland Security, Office of Homeland Security Statistics. Lawful Permanent Residents Annual Flow Report. URL: <https://ohss.dhs.gov/topics/immigration/lawful-permanent-residents/annual-flow-report> (дата звернення: 22.02.2025).
60. U.S. Department of Homeland Security, Office of Homeland Security Statistics. Yearbook of Immigration Statistics. URL: <https://ohss.dhs.gov/topics/immigration/yearbook> (дата звернення: 19.03.2025).
61. U.S. Citizenship and Immigration Services. Immigration and Citizenship Data. URL: <https://www.uscis.gov/tools/reports-and-studies/immigration-and-citizenship-data> (дата звернення: 27.02.2025).
62. Economic Policy Institute. Immigration and the U.S. Economy. URL: <https://www.epi.org/publication/immigration-and-the-us-economy/> (дата звернення: 18.04.2025).
63. U.S. Citizenship and Immigration Services. Asylum. URL: <https://www.uscis.gov/humanitarian/refugees-and-asylum/asylum> (дата звернення: 12.03.2025).
64. U.S. Citizenship and Immigration Services. Temporary Protected Status. URL: <https://www.uscis.gov/humanitarian/temporary-protected-status> (дата звернення: 05.03.2025).
65. U.S. Citizenship and Immigration Services. Consideration of Deferred Action for Childhood Arrivals (DACA). URL: <https://www.uscis.gov/DACA> (дата звернення: 21.02.2025).
66. U.S. Department of Homeland Security. Migrant Protection Protocols (MPP). URL: <https://www.dhs.gov/migrant-protection-protocols> (дата звернення: 15.04.2025).
67. U.S. Citizenship and Immigration Services. E-Verify. URL: <https://www.e-verify.gov> (дата звернення: 26.03.2025).

68. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees. URL: <https://www.unhcr.org/1951-refugee-convention.html> (дата звернення: 03.03.2025).
69. U.S. Department of Justice. Executive Office for Immigration Review (EOIR). URL: <https://www.justice.gov/eoir> (дата звернення: 09.04.2025).
70. Immigration Research Initiative. Immigrants' Economic Contributions in the United States. URL: <https://immigrationresearch.org/issue/economy> (дата звернення: 24.02.2025).
71. U.S. Census Bureau. Foreign Born Population in the United States. URL: <https://www.census.gov/topics/population/foreign-born.html> (дата звернення: 04.03.2025).
72. U.S. Bureau of Labor Statistics. Labor Force Characteristics of Foreign-Born Workers. URL: <https://www.bls.gov/news.release/forbrn.nr0.htm> (дата звернення: 18.04.2025).
73. American Immigration Council. Immigrants in the United States. URL: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/immigrants-in-the-united-states> (дата звернення: 20.02.2025).
74. Business Insider. California Is Now the World's Fourth Largest Economy. 2024. URL: <https://www.businessinsider.com/california-economy-fourth-largest-japan-us-china-germany-2025-4> (дата звернення: 02.03.2025).
75. U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA). GDP by County, Metro, and Other Areas. URL: <https://www.bea.gov/data/gdp/gdp-county-metro-and-other-areas> (дата звернення: 11.03.2025).
76. U.S. Bureau of Labor Statistics. Foreign-Born Workers: Labor Force Characteristics. URL: <https://www.bls.gov/news.release/forbrn.nr0.htm> (дата звернення: 06.04.2025).
77. U.S. Census Bureau. Foreign Born Population in the United States. URL: <https://www.census.gov/topics/population/foreign-born.html> (дата звернення: 22.02.2025).

78. Migration Policy Institute. U.S. Immigrant Workforce by Industry and Occupation. URL: <https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/charts/immigrant-workforce-us-industry-and-occupation> (дата звернення: 30.03.2025).
79. Pew Research Center. Immigrant Workers in the U.S. Labor Force. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2023/03/08/immigrant-workers-in-the-u-s-labor-force/> (дата звернення: 14.04.2025).
80. American Immigration Council. Immigrants in the U.S. Labor Market. URL: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/immigrants-in-the-united-states> (дата звернення: 28.02.2025).
81. National Foundation for American Policy (NFAP). Immigrants and Fortune 500 Companies in America. 2023. URL: <https://nfap.com/wp-content/uploads/2023/10/Fortune-500-Immigrant-Founders.NFAP-Policy-Brief.October-2023.pdf> (дата звернення: 05.04.2025).
82. National Bureau of Economic Research (NBER). Immigrant Entrepreneurs and Innovation in the U.S. 2022. URL: <https://www.nber.org/papers/w30828> (дата звернення: 12.03.2025).
83. National Science Foundation. Science and Engineering Indicators. 2023. URL: <https://nces.nsf.gov/indicators> (дата звернення: 17.02.2025).
84. U.S. Citizenship and Immigration Services (USCIS). H-1B Employer Data Hub. 2022. URL: <https://www.uscis.gov/tools/reports-and-studies/h-1b-employer-data-hub> (дата звернення: 29.03.2025).
85. Silicon Valley Bank. Startup Outlook Report. 2021. URL: <https://www.svb.com/startup-outlook-report-2021> (дата звернення: 22.04.2025).
86. American Immigration Council. New Data Analysis: Immigrants Driving Opportunity, Prosperity in the United States. 2022. URL: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/news/new-data-immigrants-driving-prosperity-in-the-united-states-2022> (дата звернення: 11.02.2025).

87. Congressional Budget Office. The Role of Immigrants in the U.S. Economy. 2023. URL: <https://www.cbo.gov/publication/58954> (дата звернення: 26.03.2025).
88. Social Security Administration. Annual Statistical Supplement, 2022. URL: <https://www.ssa.gov/policy/docs/statcomps/supplement/> (дата звернення: 07.04.2025).
89. Pew Research Center. Facts on U.S. Immigrants. 2022. URL: <https://www.pewresearch.org/hispanic/2022/08/03/facts-on-u-s-immigrants/> (дата звернення: 16.04.2025).
90. Higher Ed Immigration Portal. Immigrant-Origin Students in U.S. Higher Education. URL: <https://www.higheredimmigrationportal.org/research/immigrant-origin-students-in-u-s-higher-education/> (дата звернення: 25.03.2025).
91. Institute of International Education. Open Doors Report on International Educational Exchange. URL: <https://opendoorsdata.org/annual-release/international-students/> (дата звернення: 01.04.2025).
92. BestColleges. International Student Enrollment Statistics & Trends. URL: <https://www.bestcolleges.com/research/international-student-enrollment-statistics/> (дата звернення: 12.03.2025).
93. U.S. Citizenship and Immigration Services. FY 2023 Annual Statistical Report. URL: https://www.uscis.gov/sites/default/files/document/reports/fy2023_annual_statistical_report.pdf (дата звернення: 18.02.2025).
94. U.S. Census Bureau. Immigrants in the United States. URL: <https://www.ilctr.org/about-immigrants/quick-statistics/united-states/> (дата звернення: 27.03.2025).
95. Pew Research Center. English proficiency of the Asian population. 2023. URL: <https://www.pewresearch.org/chart/english-proficiency-of-the-asian-population-2023/> (дата звернення: 04.04.2025).

96. Pew Research Center. Asian Americans' experiences with discrimination in their daily lives. 2023. URL: <https://www.pewresearch.org/race-and-ethnicity/2023/11/30/asian-americans-experiences-with-discrimination-in-their-daily-lives/> (дата звернення: 15.03.2025).
97. U.S. Customs and Border Protection. CBP Enforcement Statistics Fiscal Year 2023. URL: <https://www.cbp.gov/newsroom/stats/cbp-enforcement-statistics> (дата звернення: 08.04.2025).
98. Drug Enforcement Administration (DEA). National Drug Threat Assessment 2023. URL: <https://www.dea.gov/documents/2023/2023-ndta> (дата звернення: 10.02.2025).
99. U.S. Department of State. Trafficking in Persons Report 2023. URL: <https://www.state.gov/reports/2023-trafficking-in-persons-report/> (дата звернення: 19.03.2025).
100. Polaris Project. The Typology of Modern Slavery: Defining Sex and Labor Trafficking in the United States. 2023. URL: <https://polarisproject.org/typology/> (дата звернення: 29.04.2025).
101. Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2023: Measuring Peace in a Complex World. URL: <https://www.visionofhumanity.org/resources> (дата звернення: 04.02.2025).
102. The Fund for Peace. Fragile States Index Annual Report 2023 URL: <https://fragilestatesindex.org/> (дата звернення: 21.03.2025).
103. U.S. Department of Homeland Security. Homeland Security Threat Assessment 2024. URL: <https://www.dhs.gov/publication/homeland-threat-assessment-2024> (дата звернення: 07.04.2025).
104. Кваліфікаційна робота бакалавра : методичні рекомендації до виконання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, С. А. Касьян, Н. В. Непрядкіна, О. В. Ханова. – 6-те вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 40 с.